Nr. 230 Sobota 19 Sierpnia 1939 r. Rocznik XLVI

Redakcja i Administracja
Warszawa
ul. Warecka 7 — Tel. 5.06.70

Kraków
ul. Św. Tomasza 11-a
Telefon 103.10

NAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ
WYCHODZI CODZIENNIE RANO
WYDAWCA: RADA NACZELNA P. P. S.

Cena 10 groszy za numer
Miesięcznie złotych 2.50
Zagranicą złotych 5.60
Konto P.K.O. w Warszawie Nr. 29.129
Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 180

Warunki prenumeraty: w Krakowie z odnoszeniem miesięcznie zł. 2.50, na prowincji miesięcznie zł. 2.50, zagranicą zł. 5.60. Za zmianę adresu 50 gr.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne gr. 40, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwyczajnych 6-cio szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

W Niemczech panuje nastrój jak przed końcem świata

Tak określa wychodząca w okręgu zachodnio-przemysłowym „Deutsche Bergwerkszeitung" nastroje, panujące na giełdach niemieckich. Kapitał niemiecki ucieka z rynku, tezauryzuje się, pogarszając i tak trudną sytuację na rynku kapitałów, wytworzoną zarządzeniami ministerium finansów Rzeszy. W miesiącu czerwcu płynność niemieckiego rynku finansowego zmniejszyła się o 373 miln. marek. Chcąc zachęcić kapitały niemieckie do powrotu na rynek, ministerium finansów zapowiada ułatwienia podatkowe dla kapitałów zaangażowanych w procesie produkcyjnym. M. in. zapowiedziano zniesienie t. zw. podatku spekulacyjnego, pobieranego przy przekazywaniu papierów wartościowych w ręce prywatne. Zarządzenia te mają przeciwdziałać zaznaczającej się coraz bardziej ucieczce kapitałów.

Sowiety wycofały swoje wojska z nad granicy polskiej

Groźne ostrzeżenie dla Hitlera

Raczej wojna aniżeli ustępstwa dla „Trzeciej" Rzeszy

Brytyjski lord kanclerz Maugham, który obecnie bawi w Kanadzie, w przemówieniu wygłoszonym w Quebec oświadczył, że W. Brytania raczej będzie walczyć, aniżeli dopuści do tego, aby Hitler kontrolował czy panował nad Europą. O ile Hitler nie chce przyjąć ostrzeżeń, które już tyle razy zostały udzielone, zarówno narodowi niemieckiemu, jak i narodowi włoskiemu, to rezultatem będzie wojna, zakończył lord Maugham.

WOJSKA SOWIECKIE WYCOFANE Z NAD GRANICY POLSKIEJ.

Prasa francuska donosi, że Rząd sowiecki wycofał wojska rosyjskie z garnizonów na pograniczu Polski.

Ilość wycofanych w głąb Rosji wojsk sowieckich, wynosi około 200 tysięcy ludzi.

NOWE GDAŃSKIE... TERMINY

Nieoczekiwany skutek masowego kolportażu ulotek przeciwhitlerowskich w Gdańsku wprowadził zaniepokojenie w kołach partyjnych. Wszystkie zastosowane represje pozostały bez rezultatu.

Przystąpiono do kontrataku przez rozpowszechnianie wiadomości, że ostatecznie zbliża się moment „powrotu Gdańska do Reichu". Naturalnie aby nadać pozory prawdopodobieństwa tych wersji, kolportuje się wiadomości o zarządzeniach wydanych na okres od 20 do końca bm.

Faktem jest przerwanie względnie ukończenie z dniem 16 bm. wszystkich urlopów.

GESTAPO MA NOWE ZAJĘCIE W GDAŃSKU

Gestapo w Gdańsku uruchomiło specjalne kolumny samochodowe, które objeżdżają teren W. M. Gdańska i... zbierają rozrzucane nielegalnie ulotki.

Przy tej sposobności, gdy natkną się na gdańszczan podnoszących rozsypane ulotki, natychmiast dokonują aresztowań.

Osobliwy połów

Hitlerowska propaganda wyłowiona z morza

Rybacy na wyspie Jersey (Francja) znaleźli podczas połowu skrzynię wyładowaną, jak się okazało po rozbiciu jej, broszurami i ulotkami drukowanymi w Niemczech (oczywiście) po francusku.

Ulotki, jak donosi L„Oeuvre" rozpoczynały się od inwokacji „W jakim celu mieliby Bretończycy dać się zabijać za sprawę Polski!" Dalszy ciąg ulotek w tym samym stylu i treści.

Dziwnym zbiegiem okoliczności słynny artykuł defetysty Deat'a, zamieszczony swego czasu w L„Oeuvre" rozpoczynał się w ten że sam sposób; tyle tylko, że zamiast Polski figurował Gdańsk.

ZNOWU POPRAWIAJĄ LINIĘ ZYGFRYDA—BUDOWA ZAPÓR PRZECIWCZOŁGOWYCH NA GRANICY ZACHODNIEJ RZESZY

Kontrola hitlerowskich agentur w Stanach Zjednoczonych

Komisja, prowadząca dochodzenie w sprawie propagandy hitlerowskiej w Stanach Zjednoczonych, podjęła wczoraj swą pracę i przesłuchała Fritza Kuhna, szefa „German American Bund".

Kuhn wyjaśnia, że Związek Niemiecko - Amerykański został założony w Brooklynie w r. 1936 i przyjmuje na członków wyłącznie obywateli amerykańskich.

Kuhn zaprzeczył oczywiście, jakoby związek utrzymywał stosunki polityczne z Rzeszą, chociaż to jest udowodnione. Zadaniem związku było rzekomo jedynie zjednoczenie wszystkich Niemców amerykańskich w szeregach nowej partii. Kuhn dodał, że związek liczył 20 tys. członków, spis członków jednak został spalony na jego rozkaz w chwili, gdy dowiedział się on o tym, że władze Nowego Jorku postanowiły poddać kontroli działalność organizacji.

Energiczna likwidacja propagandy niemieckiej we Francji

[illegible] pośrednictwem t. zw. „Fichtebund", z siedzibą w Hamburgu, propaganda niemiecka we Francji doznała nowej porażki. Po wykryciu agentów propagandy niemieckiej w Arras, po wydaleniu Abetza z Paryża zdołano w ostatnich dniach sparaliżować nowe komórki niemieckiej akcji propagandowej w Alzacji i na pograniczu wschodnim. Wykrycie i udaremnienie nowych jaczejek hitleryzmu we Francji wprawiło hamburskie kierownictwo „Fichtebundu" w poważne zakłopotanie. Kierownik biura zagranicznego Fichtebundu, Th. Kessemeier, wysłał do wszystkich Francuzów, którzy pod płaszczykiem kulturalnego zbliżenia francusko-niemieckiego współdziałali z centralami propagandy niemieckiej pismo, że na razie przerywa wysyłkę ulotek i broszur propagandowych. Jednocześnie p. Kessemeier nie tai swego rozgoryczenia i w formie wyrzutu pod adresem władz francuskich, wypowiada groźbę, że taka przerwa w pracy propagandowej nie ułatwi wzajemnych stosunków francusko - niemieckich. Prawdziwi Francuzi nie zmartwią się tą pogróżką p. Kes[illegible].

6.000 aut ciężarowych za upiły Chiny w Ameryce

Jak donosi „Journal of Commerce" z Chicago, Rząd chiński zamówił w U. S. A. na poczet kredytu w sumie 25 miln. dolarów 6.000 szybkobieżnych aut ciężarowych, które mają zastąpić zrujnowane lub znajdujące się w rękach Japończyków linie kolejowe.

Zamówienia na auta otrzymały firmy Dodge, General Motors i International Harvester z przyśpieszonym terminem dostawy.

Bojkot towarów japońskich

W Manilli na Filipinach odbyła się zwołana przez filipińską sekcję towarzystwa obrony pokoju — konferencja z udziałem przedstawicieli życia politycznego i gospodarczego Archipelagu. Konferencja uchwaliła bojkot towarów japońskich.

Poza tym wysłano do marszałka Czang - Kai Szeka depeszę z wyrazami uznania dla bohaterstwa armii chińskiej walczącej w obronie swej ojczyzny.

Konsul japoński w Manilli wniósł na ręce przedstawicieli narodu filipińskiego protest przeciwko antyjapońskim uchwałom konferencji.

Wyprawa w czołgu do dziewiczych puszcz Brazylii

Jak podaje „News Review", szwajcarski podróżnik Arnold Buchmann skonstruował w ostatnim tygodniu specjalny rodzaj tanku, w którym zamierza wraz ze swymi dziewięcioma towarzyszami odbyć podróż badawczą do dziewiczych puszcz Brazylii, które oparły się dotąd wielu śmiałkom. Jednym z celów wyprawy jest również odnalezienie śladu zaginionego od r. 1925 płk. Williama Fawcetta, o którym krążą już tylko tajemnicze legendy.

Rozruchy religijne w Indiach

W Bombaju doszło do nowych krwawych zajść religijnych między buddystami i muzułmanami. Policja z trudem przywróciła porządek.

5.000 „niepewnych" policjantów

Według oficjalnych danych, w mies. kwietniu w Rzeszy zwolniono ze służby 5.897 policjantów, jako „niepewnych". Na obszarze d. Rzeszy zwolniono 1.768, w b. Austrii 3.241, w „Protektoracie" 918.

Aparat, który zabezpiecza samoloty przed wybuchem i pożarem

Brytyjskie ministerium lotnictwa zakupiło patent nowo wynalezionego aparatu, którego działanie zapobiegać ma wybuchowi pożaru samolotu w razie upadku lub kapotażu. Mechanizm działania aparatu polega na uruchomieniu przez wstrząs samolotu automatu, oblewającego cały samolot substancją [illegible]. W razie wywiązania się pożaru w czasie lotu, mechanizm uruchamiany będzie przez pilota.

Nowy aparat gaszący, którego produkcja już została rozpoczęta, zastosowany będzie w przyszłości na wszystkich samolotach wojskowych.

21 Kongres Sjonistyczny

Dr. Weizman o konieczności utworzenia państwa żydowskiego

W Genewie otwarty został 21 Kongres Sjonistyczny pod przewodnictwem prezesa Agencji Żydowskiej i organizacji sjonistycznej dr Weizmana. W przemówieniu swoim Weizman podziękował Szwajcarii i Genewie za gościnność oraz przedstawił ciężką sytuację, w jakiej się znajdują Żydzi w niektórych państwach.

Zagadnienie żydowskie — zdaniem mówcy — jest zagadnieniem światowym, a państwo żydowskie jest koniecznością światową. W dalszym ciągu swego przemówienia dr Weizman wystąpił ostro przeciwko t. zw. „Białej Księdze". Prace kongresu potrwają 15 dni.

Obrona Indii Holenderskich

Jak donosi holenderskie biuro prasowe, Najwyższa Rada Indyj Holenderskich uchwaliła wniosek zażądania od parlamentu specjalnych kredytów na wzmocnienie stanu obronności holenderskich posiadłości na Oceanie Spokojnym.

Wniosek domaga się przede wszystkim środków na wydatne wzmożenie sił floty i lotnictwa w Indiach Holenderskich.

„Prorok" murzyński najbliższym sąsiadem Prezydenta Roosevelta

Prezydent Roosevelt udzielił swej zgody na nabycie przez Messie Harlema willi i otaczających ją terenów, stanowiących poprzednio własność zmarłego niedawno Williama Vanderbilta. Posiadłość ta położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie rezydencji Prezydenta w Hyde Parku. W ten sposób Messie [illegible] znany jako „Father Divine", przywódca i „prorok" szeroko rozgałęzionej w Ameryce sekty murzyńskiej, będzie najbliższym sąsiadem Prezydenta Stanów w okresach jego pobytu w rezydencji letniej.

Echa zamachów na Śląsku

Akcja szpiegów i dywersantów

kierowanych z poza granicy

Dochodzenia, prowadzone przez władze polskie w związku z napadem na odcinku granicznym pod Rudą Śląską w dniu 9 b. m., w czasie którego ciężko ranny został polski strażnik graniczny Władysław Pieczychlebek oraz z zabójstwem na przejściu granicznym Szarlej pow. Tarnowskie Góry w dniu 14 b. m. policjanta Wiktora Szwagla, doprowadziły do ujęcia KILKU SPRAWCÓW WZGLĘDNIE WSPÓLNIKÓW TYCH NAPADÓW, m. in. PAWŁA KALETY, ZABÓJCY POLICJANTA SZWAGLA.

Zeznania aresztowanych pozwoliły ustalić, że NA TERENIE RZESZY STWORZONA ZOSTAŁA NA ŚLĄSKU OPOLSKIM SPECJALNA ORGANIZACJA O CHARAKTERZE SZPIEGOWSKO - DYWERSYJNYM.

Materiały, ujawnione w trakcie zarządzonych przez władze prokuratorskie rewizji potwierdziły w całej rozciągłości zeznania zatrzymanych sprawców napadów, wykazując m. in. FAKT DOSTARCZANIA WSPOMNIANEJ ORGANIZACJI NA TERENIE RZESZY PRZEZ CZŁONKÓW MNIEJSZOŚCI NIEMIECKIEJ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM ZARÓWNO MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH O CHARAKTERZE WOJSKOWYM, JAK I SZCZEGÓŁOWYCH DANYCH DLA SKUTECZNEJ ORGANIZACJI NAPADÓW NA POLSKIE WŁADZE GRANICZNE przez dostarczanie szkiców odcinków granicznych, godzin patrolowania i t. p.

Na podstawie wyników przeprowadzonych rewizji władze sądowe zarządziły zaaresztowanie pod zarzutem działalności antypaństwowej i szpiegostwa oraz współdziałania przy organizacji dywersji z zagranicy kilkudziesięciu obywateli polskich narodowości niemieckiej oraz kilku obywateli niemieckich i opieczętowanie szeregu lokali organizacji „Jungdeutsche Partei" i „Gewerkschaft Deutscher Arbeiter" na terenie Górnego Śląska.

Polityka zagraniczna Japonii

Nie będzie związania się z „Osią"?

Według informacji Havasa w piątek odbędzie się nadzwyczajne posiedzenie ścisłego gabinetu japońskiego, na którym zapaść mają decyzje w sprawie polityki zagranicznej. Uchodzi jakoby za rzecz pewną, że Rząd japoński nie przystąpi do sojuszu wojskowego niemiecko-włoskiego.

Decyzja ta jest uzgodniona przez Rząd japoński z japońskimi władzami wojskowymi. Uzgodnienie stanowisk Rządu i armii ma wyrażać się w formule, że ewentualna pomoc Japonii dla Niemiec i Włoch może nastąpić dopiero po naradzie z tymi państwami i pod warunkiem zagrożenia wspólnych interesów trzech stron.

Wszelkie dalej idące projekty związania Japonii z Niemcami i Włochami zostały przez Tokio odrzucone.

Ze względu na specyficzne stosunki japońsko-sowieckie możliwym jest, że w formule określającej politykę Tokio wobec sytuacji międzynarodowej — stosunek Japonii do Sowietów znajdzie odrębne sformułowanie. (PAT)

ZATARG JAPOŃSKO-ANGIELSKI.

Agencja Reutera donosi, że w zatargu brytyjsko - japońskim w sprawie waluty chińskiej nie nastąpiło żadne wyjaśnienie sytuacji.

Rząd brytyjski naradza się w tej sprawie z rządami Francji i Stanów Zjednoczonych.

**

Gen. Utmo, delegat armii japońskiej w Chinach północnych, dla rozmów z delegatami w Tokio, — powrócił w poniedziałek do Tientsinu i oświadczył, że powrót delegatów wojskowych do Tokio nie jest wykluczony, o ile W. Brytania wykaże, iż „ma szczere zamiary doprowadzenia do porozumienia".

„RYCERSKOŚĆ".

Konsulat generalny Stanów Zjednoczonych w Tientsinie przesłał konsulatowi generalnemu Japonii pisemny protest w sprawie zajścia, którego ofiarą padła amerykanka Richard, która została przez posterunek japoński poddana ścisłej rewizji i spoliczkowana.

I... OBAWA PRZED SANKCJAMI GOSPODARCZYMI.

Oficjalne koła japońskie posiadają informacje o tym, że departament stanu w Waszyngtonie przygotowuje dekret wprowadzający zakaz wywozu materiału wojennego do Japonii, który ma wejść w życie przed upłynięciem terminu ważności amerykańsko - japońskiej umowy handlowej. — Rzecznik japońskiego ministerium spraw zagr. oświadczył, że jeżeli wiadomości, które w tej sprawie nadeszły, są ścisłe, to embargo, które się ma wobec Japonii zastosować, będzie sprzeczne zarówno z ważnym jeszcze traktatem handlowym jak i z ustawą o neutralności. (PAT.).

Nowy zamach na prawo

polskich inspektorów w Gdańsku

PAT podaje: W nocy z 13 na 14 zostali aresztowani przez gdańską policję 2 inspektorzy celni i kierowca motorówki inspektoratu ceł „Strażnik" w czasie wykonywania funkcji kontrolnych.

Władze gdańskie podały jako powód aresztowania podejrzenie o uprawianie przemytu ulotek.

Wysunięty pod adresem aresztowanych inspektorów zarzut jest zupełnie bezpodstawny i stanowi NOWĄ PRÓBĘ UTRUDNIANIA POLSKIM INSPEKTOROM WYKONYWANIA ICH FUNKCYJ NADZORCZYCH.

Komisarz generalny interweniował w tej sprawie w senacie Wolnego Miasta, domagając się natychmiastowego uwolnienia aresztowanych.

Zadania Frontu Pokoju w ocenie „Timesa"

Konferencja pokojowa po „następnej wojnie" czy przed nią?

„Times" zamieszcza artykuł, w którym redakcja nakreśla cele i zadania t. zw. Frontu Pokoju.

Ponieważ istnieją powody do przypuszczeń, że Rządy niemiecki i włoski uzgodniły swoje poglądy, „Times" uważa, iż jest na czasie aby się zastanowić nad istotnym celem Frontu Pokoju.

Jego pierwszym zadaniem jest oczywiście zapobieżenie wojnie i przeciwstawienie się agresji.

Pewna określona liczba państw bezpośrednio zagrożonych przez roszczenia jednego narodu, dążącego do hegemonii nad Europą gotowa będzie do rzucenia całej swej energii i zasobów na szalę, aby pokonać ten naród. W W. Brytanii nie istnieje już dzisiaj żadna różnica zdań co do obowiązków brytyjskich i interesów brytyjskich.

W. Brytania wraz ze swoim sojusznikiem bez najmniejszego wahania wystąpi do wojny, aby udaremnić atak niemiecki na niepodległość Polski, nie bacząc na wszelkie próby zasłonięcia i zaciemnienia tego ataku szczegółami sporu w sprawie Gdańska.

Odpowiedzią na siłę będzie siła i zostanie ona zastosowana w sposób stanowczy — oświadcza „Times". Pod tym względem — ciągnie dalej dziennik — cele Frontu Pokoju są dostatecznie wyraźne. Angielska zaś opinia publiczna wyraża co do nich pełną zgodę.

Następnym zadaniem, jakie stoi przed mocarstwami pokoju, jest ustalenie wspólnej istoty pozytywnego programu i obwieszczenia go światu. W pewnych warunkach winno to otworzyć drogę dla negocjacji dla tych, którzy negocjacji pragną. Wszelkie ewentualne negocjacje — pisze dalej „Times" — mogą nastąpić jedynie w wypadku, o ile Niemcy porzucą swą obecną koncepcję „Lebensraumu", której najprostsza niemiecka interpretacja oznacza, iż 80 milionów Niemców może tylko wówczas istnieć bezpiecznie i wygodnie, o ile ujarzmiać i uciskać będzie swoich sąsiadów, a nawet o ile zagarnie ich dobytek i ich domy.

Potępiając tego rodzaju dążenia „Times" twierdzi, że przeciwnie właściwą podstawą bezpieczeństwa dla Niemiec, jak i dla wszystkich innych jest przywrócenie zaufania. Wtedy możnaby mówić o uprawnionych aspiracjach kolonialnych.

Po „następnej wojnie" musiałaby się w każdym razie odbyć konferencja pokojowa. Wszystko przemawia za tym, kończy „Times", aby tę konferencję pokojową odbyć przed „następną wojną", ale na warunkach zapewniających prawdziwą konferencję pokoju. Dopóki jednak to nie okaże się możliwe, najlepszą i jedynie praktyczną usługą dla pokoju jest utrzymywanie przez mocarstwa Frontu Pokoju sił zbrojnych w pełnej gotowości. (PAT)

**

To samo pismo, omawiając sytuację międzynarodową, pisze:

Nic konkretnego nie wiadomo jeszcze o spotkaniu Hitlera z ministrem Ciano. Istnieje na ten temat cały szereg informacyj i rozmaite „plany pokojowe" są wysuwane.

Polska i jej przyjaciele w dalszym ciągu pragną pokojowego rozwiązania, ale nie ci przyjaciele wysunęli to zagadnienie i zgadzają się oni z marszałkiem Śmigłym - Rydzem, gdy oświadczył on, że żadne rozwiązanie nie może być osiągnięte dopóki oczekuje się od jednej strony, aby wszystko dawała, a od drugiej, aby tylko brała. (PAT.).

Wstrzymanie małego ruchu granicznego

Na skutek wstrzymania ze strony władz niemieckich, 14 b. m. bez podania jakichkolwiek motywów małego ruchu granicznego na odcinku powiatu rybnickiego, władze polskie zarządziły prowizorycznie wstrzymanie ze strony polskiej małego ruchu granicznego na przestrzeni całej granicy województwa śląskiego. (PAT.).

Nowa dywersja „Osi"

Jeszcze jeden „bluff" propagandowy

Zainteresowanie prasy paryskiej koncentruje się na nowej „ofensywie pokoju" w widoczny sposób inspirowanej przez Rzym i Berlin, a ujawniającej się w całym szeregu pogłosek na temat różnego rodzaju planów konferencji międzynarodowych.

W miarę rozwoju wydarzeń reakcja opinii francuskiej zwłaszcza wobec informacji o rzekomych planach włoskich konferencji 4-ch czy też konferencji 5-ciu jest stanowcza.

W opinii francuskiej coraz bardziej daje się wyczuwać wrażenie, iż państwa osi zdają sobie sprawę z obecnego impasu i próbują dywersji dyplomatycznej.

Prasa francuska nie pozostawia w dalszym ciągu kierownikom Berlina i Rzymu jak najmniejszych złudzeń co do możliwości jakichkolwiek szans dywersji. (PAT)

Prasa niemiecka usiłuje w wręcz wyzywających argumentach przekonać mocarstwa zachodnie o konieczności bezkompromisowego załatwienia Gdańska i Pomorza polskiego i to jednostronnie przez Rzeszę w myśl jej zaborczych planów.

Uderzające przy tym cytowanie z niezwykłym naciskiem i często kilkakrotnie w paru wierszach nowego hasła: „Honor niemiecki". Hasło to powtarzane jest z takim naciskiem i uporem od ostatniej konferencji w Berchtesgaden, że nie można wątpić, iż paść ono musiało tam, jako główny argument w czasie dyskusji włosko-niemieckiej na ten temat.

Źródła pogłosek o wielkich planach konferencyjnych usiłuje prasa przerzucić na państwa zachodnie. (PAT)

Narady w Moskwie

rozwijają się pomyślnie

W środę wieczorem ambasada francuska w Moskwie wydała obiad na cześć delegacyj wojskowych angielskiej, francuskiej i sowieckiej.

Poza członkami delegacyj nikt zaproszony nie został. W tutejszych kołach francuskich panuje przekonanie, że ROKOWANIA ZOSTANĄ WKRÓTCE POMYŚLNIE ZAŁATWIONE. (PAT.).

Litwa na straży swych praw

Przewodniczący niemieckiego „Kulturbundu" w Litwie von Reihardt został skazany na grzywnę 300 litów z zamianą na 15 dni aresztu za wygłoszenie przemówienia w Wyłkowyszkach na nielegalnym zebraniu Niemców.

**

We wtorek zakończył się na Litwie tydzień propagandy morza. W Świętej i Połądze odbyły się manifestacje z udziałem ok. 15.000 osób, przybyłych nad morze z całej Litwy.

W Świętej w imieniu Rządu przemawiał minister finansów Sutkus. Postanowiwszy bronić naszego wybrzeża morskiego z bronią w ręku w chwili niebezpieczeństwa — powiedział minister — musimy postanowienie to obecnie wykonać nie tylko w słowach, lecz również w czynach

Rejestr narodowy w Anglii

W środę ogłoszono w Londynie zasady, na których opierać się ma sporządzenie t. zw. rejestru narodowego. Spis ten obejmować ma wszystkich mieszkańców, zarówno mężczyzn, jak i kobiety i dzieci. Na wypadek wojny każdy zarejestrowany otrzyma legitymację zawierającą oprócz danych personalnych, numer odpowiadający rejestrowi.

System ten ma dwa cele na oku: 1) zadośćuczynienie pewnym potrzebom na wypadek wojny — jak zaciąg do obowiązkowej służby, ewakuacja ludności i t. p. 2) Posłuży za podstawę do ogólnego spisu ludności wyznaczonego na rok 1941.

W celu sporządzenia rejestru kraj podzielono na 65 tys. obwodów, gdy podczas poprzedniego spisu ludności było tylko 49 tys. obwodów. (PAT.).

Bezczelna napaść niemiecka

na francuskiego celnika

Agencja Havasa donosi z Metzu: W godzinach popołudniowych wydarzył się incydent na terenie gminy Heining na granicy francusko-niemieckiej.

Funkcjonariusz francuskiej straży granicznej Richard przechodząc drogą idącą równolegle do granicy o kilkaset metrów od linii granicznej na terytorium francuskim, zauważył samochód niemiecki, jadący od strony granicy, w którym prócz kierowcy znajdowało się DWÓCH ŻOŁNIERZY NIEMIECKICH.

Richard zatrzymał samochód, chcąc wyjaśnić kierowcy, że znajduje się na terytorium francuskim. W tym momencie Niemcy rzucili się na celnika i powalili go na ziemię, bijąc do utraty przytomności. Zabrawszy celnikowi rewolwer, płaszcz i kepi, napastnicy zbiegli z powrotem do Niemiec. Po przyjściu do przytomności Richard zawiadomił natychmiast swe władze, które wszczęły energiczne dochodzenia.

**

Minister spraw zagranicznych Bonnet skierował do Rządu Rzeszy protest z powodu tej napaści.

Kneblowanie prasy polskiej

Nie ukazały się ponownie w krótkim okresie czasu wszystkie wydawnictwa „Nowin Opolskich", obejmujące trzy dzienniki dla Śląska i pogranicza oraz dwa periodyki.

Nie ukazał się w środę również jedyny dziennik polski w Prusach Wschodnich „Gazeta Olsztyńska".

Wszystkie dzienniki zostały skonfiskowane za informacje o prześladowaniach i wysiedleniach Polaków z Niemiec. (PAT)

Na Zamku

P. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie min. Mariana Kościałkowskiego, wiceministra spraw wojskowych gen. Litwinowicza i świty powrócił w środę z rana do Warszawy z Wilna, — gdzie bawił na uroczystościach 25-lecia dywizji piechoty legionów.

Na dworcu witali P. Prezydenta p. Premier gen. Sławoj-Składkowski, p. min. spraw wojskowych gen. Kasprzycki, wicemin. spraw wojskowych gen. Głuchowski i inni. Po powitaniu Pan Prezydent Rz. Polskiej odjechał na Zamek.

**

P. Prezydent Rz. Polskiej przyjął w środę w obecności p. marsz. Edwarda Śmigłego - Rydza, p. prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja Składkowskiego i p. wicepremiera inż. E. Kwiatkowskiego, którzy referowali o bieżących pracach Rządu. (PAT.).

Faszystowskie agentury

w Szwajcarii

Na skutek demarche Rządu szwajcarskiego wobec Rządu włoskiego agent konsularny włoski w Genewie, który zamieszany był w aferę szpiegowską wraz z tancerką Wirginią Capt i detektywem prywatnym Paul Rochat, został odwołany ze stanowiska.

Rząd federalny w odpowiedzi na interpelację socjalistów oświadczył, że w Szwajcarii nie będzie tolerowana działalność reprezentacyj dyplomatycznych w jakimkolwiek związku ze sprawami szpiegowskimi.

„National Ztg." donosi, że w urzędach pocztowych Szwajcarii nadane zostały propagandowe druki niemieckie, adresowane do odbiorców francuskich.

Dziennik zwraca uwagę władz na to oszustwo, mogące sprawić wrażenie, że kampania propagandowa prowadzona jest przez obywateli szwajcarskich. Dziennik żąda podjęcia środków zapobiegawczych przez administrację poczty szwajcarskiej, mających położyć kres machinacjom, mogącym zaszkodzić interesom kraju. (PAT)

„Za waszą wolność i naszą"

Na plenarnym posiedzeniu kongresu Unii międzyparlamentarnej przemówienie wygłosił senator Jan Dębski, który podkreślił, że Polska broniąc swego dostępu do morza, swojej odwiecznie polskiej prowincji Pomorskiej i swoich praw w Wolnym Mieście, broni nie tylko siebie, ale jednej z najważniejszych kluczowych pozycji równowagi i pokoju europejskiego.

W drugim dniu obrad przemawiał na plenum płk. Tadeusz Lechnicki. Oświadczył on m. in., że w razie konfliktu, „którego chcielibyśmy uniknąć, walczący żołnierz polski będzie walczył nie tylko o swoją wolność i nie tylko o polskie interesy". Żołnierz ten będzie „wierny testamentowi ojców, służąc idei zawartej w ich zawołaniu: „Za waszą wolność i naszą".

W każdym razie można stwierdzić, że przemówienie p. Lechnickiego mocno zakrawało na deklarację zasad „bloku ideologicznego", mianowicie „bloku wolności"... Cóż na to nasi przeciwnicy „bloków ideologicznych" i głosiciele „realizmu" w polityce zagranicznej? Cóż na to przeciwnicy wszelkich „krucjat ideologicznych"? (Uw. Red.).

Tow. Greenwood

u Halifaxa

Leader Partii Pracy Artur Greenwood został przyjęty przez min. Halifaxa. Rozmowa trwała przeszło godzinę. Poruszono w niej wszystkie zagadnienia bieżącej polityki międzynarodowej.

(PAT).

„Nowe" żądania „Trzeciej" Rzeszy

Pomorze

Rozpoczęliśmy, jak się zdaje, *nowy okres* w rozwoju sytuacji międzynarodowej. Prasa „Trzeciej" Rzeszy postawiła na porządku dziennym swojej propagandy *„sprawę Pomorza"*.

Prasa „Trzeciej" Rzeszy nie jest wyrazicielem różnych kierunków niemieckiej opinii publicznej: *jest prasą kierowaną i dyrygowaną;* rozporządza nią min. Goebbels; min. Goebbels wykonywuje rozkazy kanclerza Hitlera. W tych warunkach *kampanię* prasową trzeba uznać — gdy chodzi o „Trzecią" Rzeszę — za wyraz poglądów i planów *kierownictwa państwowego,* nie za przejaw... temperamentu dziennikarskiego.

Otóż prasa „Trzeciej" Rzeszy stawia teraz kwestię tak:

1) „powrót" Gdańska do Rzeszy — to raz;

2) *Pomorze* — to dwa.

Jakie Pomorze? Prasa „Trzeciej" Rzeszy nazywa je „korytarzem". *Jakiż* więc „korytarz"? Okolice Tczewa? Czy aż po Bydgoszcz? Czy aż po Toruń? Czy aż po Kalisz? Te... „szczegóły" nie są jeszcze sprecyzowane. W każdym bądź razie

„zneutralizowana autostrada" już nie wystarcza...

⁂

Dla dużej części opinii polskiej takie właśnie *stopniowanie* żądań „Trzeciej" Rzeszy nie stanowi żadnej niespodzianki. Co do nas, co do naszego ruchu — mówiliśmy publicznie po wrześniu roku ubiegłego, że *stadium następne* ofensywy hitleryzmu obejmie nie tylko Gdańsk, ale i *Pomorze,* a także — może nieco później — i *Górny Śląsk.* Mniejsza *w tej chwili* o rekryminacje wobec naszych polityków i publicystów, którzy nie zdali egzaminu ze „sztuki przewidywania".

Chodzi o to, że nie należy, jak sądzę, *utożsamiać* aktualnej metody kanclerza Hitlera z tak zw. *metodą sudecką.*

Istnieją — bezpośrednie — *duże podobieństwa.*

I podówczas, — tak, jak dzisiaj, — „duce" Mussolini wystąpował w roli „anioła pokoju", inicjującego Monachium, by złagodzić gniew „Olimpu" hitlerowskiego. To samo podejmuje aktualnie prasa włoska.

I podówczas — tak, jak dzisiaj — dokonywuje się „próba szantażu" w stosunku do opinii zachodnio - europejskiej. Wtedy mówiono:

„Czy chcecie koniecznie bić się o Niemców sudeckich, którzy chcą należeć do Rzeszy?"

Teraz mówi się do Francuzów i do Anglików:

„Czy chcecie koniecznie bić się o Gdańsk, który chce należeć do Rzeszy?"

Pomijam narazie *fakt,* że bardzo a bardzo wielu gdańszczan nie życzy sobie wcale należeć do Rzeszy, — podkreślam natomiast rzecz jeszcze bardziej istotną:

żądania „Trzeciej" Rzeszy w stosunku do Pomorza czy choćby nawet części Pomorza, są żądaniami w stosunku do ziem rdzennie polskich.

I w tym momencie leży w gruzach *„metoda sudecka"*, trzymająca się pod względem ideowym kurczowo zasady *„samostanowienia narodów"*. Na scenę wkroczyły zgoła odmienne podejścia:

1) problem „przestrzeni życiowej";

2) problem strategiczny;

3) problem odcięcia Polski od morza już nie pośrednio, ale całkiem *bezpośrednio;*

4) koncepcja zwyczajnego *zaboru* cudzych ziem.

Wydaje mi się, że w toku „wojny nerwów" — *nerwy p. Goebbelsa zawiodły.* Zbyt wcześnie — z hitlerowskiego punktu widzenia — padły na stół karty otwarte. P. Goebbels nie mógł zrobić *gorszej propagandy* dla siebie i dla swego „wodza"...

⁂

„Rozszerzanie się" zakresu żądań hitlerowskich nie stanowi, jak powiedziałem, dla naszego ruchu *żadnej niespodzianki.* Byliśmy oddawna pewni, że tak będzie. To też *nerwy polskie* pozostaną spokojne. A *Państwo Polskie* stwierdziło wielokrotnie w sposób jasny i niedwuznaczny, że

na gwałt, odpowie siłą.

To stwierdzenie *pozostaje w mocy.* W miarę „rozszerzania się" postulatów hitlerowskich będzie rosła w Polsce jeszcze bardziej *wola obrony* i będzie rosła na Zachodzie *wola decyzji.*

P. Goebbels wziął na siebie trud likwidowania ostatecznego „złudzeń monachijskich".

Może będziemy mu kiedyś wdzięczni?

M. NIEDZIAŁKOWSKI

Przegląd prasy

WŁOCHY A NIEMCY.

W związku z konferencją w Zalcburgu znowu rozległy się w prasie — nie tylko polskiej — głosy, że Mussolini hamuje zapędy Hitlera, że między nimi nie ma harmonii i t. p. krakowski *„Dziennik Nowy"* posuwa się tak daleko, że decyzji Mussoliniego przypisuje rozstrzygające znaczenie w sprawie wojny i pokoju.

„Czas" pisze ostrożniej:

„Pseudopokojowe balony próbne oraz nagłe zaproszenie prof. Burckhardta do Berchtesgaden posiadają, być może, łączność z ostatniemi konsultacjami włosko- niemieckimi. Świadczyło by to, że hamujący wpływ Włoch odniósł w Berlinie pewien skutek, że obrano tam metodę „pokojową". Metoda ta nie oznacza oczywiście zmiany celów polityki niemieckiej. Jest ona tylko nową próbą realizacji tych celów".

Otóż wiadomo już, że Mussolini, komunikujący się stale z Ciano podczas trwania narad zalcburskich, podporządkował się woli Hitlera i prasa hitlerowska z tego powodu może pisać o „całkowitej jednomyślności" partnerów „osi". Nie o to chodzi, coby Mussolini *chciał* robić, lecz o to, co w obecnej sytuacji robić *musi.* A musi iść z Hitlerem, jako stroną silniejszą, od której uzależnił się więcej, niż pragnął i przy-[illegible]

Potwierdza to korespondent rzymski *„Gazety Polskiej"*:

„Wprawdzie we Włoszech rozlegają się wciąż apele pokojowe, wprawdzie jest rzeczą notorycznie wiadomą, że Włochy po wojnie abisyńskiej i hiszpańskiej chciałyby i potrzebują długiego okresu spokoju, ale okoliczności mogą rachubę tę przekreślić. Byłoby też rzeczą bardzo ryzykowną i niebezpieczną twierdzić, że w wypadku wojny Włochy zachowają neutralność. Na pewno jednak aż do ostatniej chwili Włochy będą się starały wojny uniknąć. Rozwój wypadków może jednak łatwo doprowadzić do tego, gdy wojna ta będzie „dla Włoch nieunikniona".

Otóż właśnie i okoliczności i „rozwój wypadków" odebrały Włochom swobodę ruchów.

I Niemcy chcą uniknąć wojny, ale ich dotychczasowa polityka prowadzi nieuniknienie do wojny.

„ROBOTNIK" NA FALI ETERU

W *„Kurierze Polskim"* czytamy:

„Dobrym jest znakiem, gdy przeciwnik zaczyna tracić głowę i zamiast argumentów, używa w dyskusji wymysłów.

Stacja nadawcza radia niemieckiego Praga 2, w audycji wieczornej z dn. 14 b. m. wysilała się znów na pouczenie historyków polskich. Tym razem szczególnie został napadnięty „Robotnik", w związku z artykułem: „Na marginesie robionej geografii niemieckiej", zamieszczonym 9 b. m.

Artykuł ten doprowadził propagandę niemiecką do białej gorączki zapewne dlatego, że został napisany przez historyka-fachowca i oparty całkowicie na materjałach, zaczerpniętych z oficjalnych niemieckich wydawnictw i map.

Wynika z niego z całą jaskrawością hitlerowska metoda bezceremonialnego fałszowania geografii i historii.

A że fałszerz nie lubi być schwytanym za rękę, — stąd nieopanowana wściekłość.

Ze źródeł miarodajnych dowiadujemy się, że o ile system tego rodzaju trwać będzie nadal, czynniki miarodajne znajdą sposób na ukrócenie niemieckiej swawoli".

NIEPOPRAWNI.

„Warsz. Dziennik Narodowy" tak oto kształci swych czytelników:

„Polityka, zainicjowana przez socjalistów niemieckich, podjęta później przez Stresemanna i Brueninga (centrowca) doprowadzona do ostateczności przez Hitlera — znalazła się u szczytu i zarazem u kresu swych powodzeń dyplomatycznych. Dalsze osiągnięcia są możliwe tylko przy pomocy strategii wojskowej".

Hitler tedy „doprowadził do ostateczności" politykę socjalistów niemieckich. Czemu więc tak namiętnie ich zwalczał i zwalcza, czemu wystąpił z Ligi Narodów, czemu socjaliści niemieccy wzywają naród niemiecki do obalenia dyktatury Hitlera?

Na innym miejscu organ endecki podaje treść przemówienia prof. Staniszkisa na obchodzie rocznicy 15-go sierpnia we Lwowie.

Na datę 15 sierpnia — oświadczył p. profesor — kładziemy nacisk dlatego, gdyż w zwycięstwie tym widzimy zrealizowanie celu, o jaki od pół wieku przed tem walczył nacjonalizm polski. Widzimy zwycięstwo uświadomionego narodu polskiego.

Sierpień 1920 r. tyleż miał wspólnego z nacjonalizmem polskim, co Rząd Witosa - Daszyńskiego z endecją. NEMO.

Zgon

Wojciecha Korfantego

Wczoraj o 4 rano zmarł WOJCIECH KORFANTY, po długiej i ciężkiej chorobie.

Dziś w kościele Zbawiciela w Warszawie, o godz. 11 rano, odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój Jego duszy, po czym nastąpi eksportacja Zwłok do Katowic.

⁂

Wojciech Korfanty był człowiekiem o „dynamice" na wielką skalę, o wspaniałych zasobach siły życiowej.

Bywał często — na przestrzeni kilku dziesiątków lat — naszym przeciwnikiem nieustępliwym. Spotykały się niekiedy nasze i jego drogi na krótkie, równoległe „etapy".

Pozostanie Wojciech Korfanty w pamięci polskiej, jako bojownik o polskość Śląska Górnego, w parlamencie Niemiec cesarskich przede wszystkim. Pozostanie w pamięci naszej i jako jeden z tych przywódców ruchu chrześcijańsko-demokratycznego, którzy nie ustąpili nigdy przed hypnozą „totalizmu".

Przeżył rzeczy ciężkich nie mało. Niech odpoczywa w spokoju!

Socjaliści w Gdańsku

Mimo wprost nieprawdopodobnych szykan i terroru, stosowanych przeciw gdańskim socjalistom, dobrze zorganizowana akcja socjalistyczna zatacza coraz szersze kręgi. Socjaliści występują zdecydowanie przeciw włączeniu Gdańska do Rzeszy oraz przeciw reżimowi hitlerowskiemu.

Gestapo oraz oddziały SS wraz z dużą liczbą stałych i przygodnych konfidentów, którymi ostatnio są wszyscy bez wyjątku członkowie partii narodowo - „socjalistycznej" nie są w stanie stłumić tej akcji, gdyż duża [illegible] szczan sympatyzuje raczej z socjalistami. (PAA).

Miesiąc wrzesień—to miesiąc naszej propagandy wśród młodzieży pracującej. Czyńmy przygotowania organizacyjne i agitacyjne—zamawiajmy i kolportujmy specjalny numer „Młodzi Idą".

Centralny Wydział Młodzieży P.P.S.

Tydzień angielski

Anglia wierzy w Polskę — Demokracja demaskuje „monachijczyków" — Berlin jest bliżej granicy... — Podaj świni palec...

Gdyby komukolwiek u nas trzeba było pokrzepienia i podniesienia wiary w dziejowe znaczenie stanowiska, jakie Polska zajmuje i zajmować będzie w sprawie Gdańska, doradzić by mu należało czytanie prasy angielskiej. Jeszcze przed tak niedawnym czasem bardziej pesymistyczne organy demokracji angielskiej pisały z ubolewaniem, że „opuszczone przez silnych przyjaciół zachodu", mniejsze państewka, a nawet silniejsze państwa Europy wschodniej będą jedno po drugim przechodziły bez walki pod panowanie brunatnej pięści.

Podczas pierwszych dni kryzysu gdańskiego Anglicy na krótko wstrzymali oddech, jeszcze niepewni, czy aby tylko Polska „wytrzyma", czy to nie słaby, słomiany ogień.

To co nastąpiło później, przekonało najbardziej wątpiących, przełamało pesymizm, zrodzony z gorzkich doświadczeń i rozczarowań. Dzisiaj, zastanawiając się nad dalszymi dziejami Europy, pisma angielskie zastanawiają się tylko nad tym, jakie Chamberlain będzie stwarzał trudności, obmyślają środki mające usunąć wszelkie wątpliwości i utrudnić jakiekolwiek podejrzane machinacje „monachijczyków".

Problemu „czy Polska będzie walczyła?" nikt już prawie nie porusza, ten problem jest dla wszystkich demokratycznych pism angielskich rozwiązany bez reszty.

Dumne stanowisko ludu polskiego, zdecydowana postawa armii polskiej, oto czynniki, które bardziej niż jakiekolwiek oświadczenia dyplomatów przekonywają demokratyczny zachód, że w sytuacji, stawiającej nas wobec wyboru: **WOJNA CZY HANIEBNA CHOĆBY NAWET ZAMASKOWANA DYPLOMATYCZNIE KAPITULACJA,** nie zawahamy się ani chwili. Wierzy w to dzisiaj nie tylko publicysta, ale przeciętny Anglik. W listach do redakcyj pism angielskich czytuje się coraz częściej, że dotychczasowe stanowisko Polski wobec Hitlera jest przedmiotem dumy całej niesfaszyzowanej jeszcze Europy i ludzkości.

⁂

A z wiary tej wypływa dla Anglika głębokie, niezłomne przekonanie. Oto, jeżeli Hitler będzie „crazy enough" (dostatecznie szalony), żeby uderzyć, wypadnie Anglikowi ruszyć w pole, czy też na morze. I nic tutaj nie pomogą żadne próby takiego czy innego „dogadywania się" — zobowiązanie dane wobec całego ludu angielskiego, wydobyte przez nacisk jego przedstawicieli w najstarszym parlamencie Europy, musi być i będzie honorowane. Jednakże opinia angielska doskonale widzi, że próby „kompromisowego" załatwienia istnieją i istnieć będą, dopóki steru rządów nie obejmie lub choćby tylko wzmocni ręka twardsza, bardziej nieustępliwa, jak na przykład ręka Churchilla.

Nie przeceniając tych prób, podkreślając stale, że nie zdołają one umniejszyć wagi zobowiązań wobec Polski, demaskują je jednak pisma demokratyczne i wystawiając na urągowisko opinii publicznej pozbawiają je od razu groźnego, monachijskiego żądła.

Tak więc „New Statesman and Nation" pisze w tonie przestrogi:

„Za kulisami toczą się jakieś rozmowy; świat bardzo chciałby o nich wiedzieć więcej, chciałby wiedzieć zwłaszcza co zaszło między lordem Kemsleyem, bliskim przyjacielem Chamberlaina i Hitlera, któremu lord Kemsley złożył wizytę".

Pismo wyraża przypuszczenie, że chodzi o to, aby Hitler

„Wymyślił formułę, która pozwoliłaby panu Chamberlainowi przekonać płk. Becka o możliwości przeprowadzenia zmian statutu Wolnego Miasta bez zagrożenia niepodległości Polski, co naturalnie ułatwiłoby Niemcom pochwycenie Gdańska jednym skokiem".

Miarą wiary w Polskę niechaj będzie to, że cały atak pisma skierowany jest tylko w premiera Chamberlaina i „monachijczyków", którzy uważają za możliwe pertraktować z drapieżcą. Nie ma ani słowa, zachęcającego Polskę do ustępstw i ani słowa wątpliwości o tym, czy Polska właściwie zinterpretuje wszelkie **POŚREDNIE CZY TEŻ BEZPOŚREDNIE** zagrożenie swego stanu posiadania. Dlatego też ostateczny wniosek tygodnika brzmi:

Jeżeli Hitler zaatakuje, to **NAWET** premier Chamberlain będzie musiał Polski bronić, lepiej więc nie szukać żadnych dróg, które wzmacniają niepotrzebnie apetyt Hitlera i każąc mu angażować się coraz dalej, utrudniają tylko Niemcom wycofanie się bez wojny z konfliktu.

⁂

Znakomity tygodnik ekonomiczny, „Economist", przeprowadza porównanie sytuacji z sierpnia roku 1914 z sytuacją z sierpnia roku 1939. Zdaniem tygodnika państwa centralne, Włochy i Niemcy, będą dokładniej oblężone, niż za pierwszym razem. Zato jednak mają bardzo cennego sprzymierzeńca, znajdującego się poza pierścieniem oblegających, czyli Hiszpanię. Z drugiej natomiast strony tym razem uda się utrzymać morską komunikację między Sowietami i mocarstwami zachodu; tygodnik przypisuje temu faktowi duże znaczenie ze względu na silny rozwój przemysłowy Sowietów.

„Oznacza to", powiada pismo, „że Polska i Sowiety będą mogły znacznie silniej naplerać na granicę Niemiec, która w tym roku znajduje się dwa razy bliżej Berlina, niż się znajdowała w roku 1914; sytuacja europejska okaże się więc dla Niemiec znacznie gorsza, niż była wtedy.

Natomiast Japonia, która w roku 1914 była sprzymierzeńcem Wielkiej Brytanii, może jutro stanąć jawnie u boku Niemiec..." Na ogół pismo ocenia sytuację państw demokratycznych jako znacznie mocniejszą i wróży sprzymierzeńcom Niemiec, że za przywilej walczenia przy boku Trzeciej Rzeszy zapłacą równie drogo, jak Austria, Węgry, Turcja i Bułgaria w roku 1918.

⁂

Ukrycie czterech Chińczyków w koncesji brytyjskiej w Tientsinie stało się oficjalnym powodem japońskiej blokady miasta. Anglicy przez długi czas wzbraniali się przed wydaniem tych „przestępców" pod japoński topór. Incydent został wykorzystany przez władze japońskie dla szeregu posunięć. Przede wszystkim więc rozpoczęto tytułem próby blokadę, która miała wykazać dowodnie, jakie są granice cierpliwości i ustępliwości angielskiej. Równocześnie zaczęto prześladować i poniżać Anglików, co znów miało na celu poniżenie Wielkiej Brytanii w oczach ludu chińskiego. Po wielu ustępstwach na korzyść napastnika i najeźdźcy, rząd angielski wyraził wreszcie gotowość ustąpienia w tej sprawie, od której wszystko się rozpoczęło — w sprawie wydania czterech Chińczyków.

W jakichże jednak warunkach odbywa się to ustępstwo? Dlaczego nie słychać nic o zakończeniu blokady Tientsinu, która wszak została rzekomo tylko tą sprawą spowodowana? Dlaczego nie ustają, a wręcz przeciwnie — wzmagają się wystąpienia antyangielskie, inspirowane przez Japończyków?

Na to może być tylko jedna odpowiedź, z której i my, Polacy, choć geograficznie odlegli, naukę wyciągamy. Oto premier Chamberlain, obawiając się czekającej Anglię walki, próbował drogą małych (pozornie) ustępstw zdobyć pokój i utrzymać równocześnie swój stan posiadania na Dalekim Wschodzie. Rychło jednak przyszły dowody, że

logicznym następstwem kapitulacji nie jest bynajmniej pokój, a tylko nowa konieczność wyboru między następną kapitulacją (sprawa srebra chińskiego w bankach koncesji angielskiej) lub wojną, w gorszych już warunkach.

Wniosek prosty: nie czynić ustępstw małych, tylko stać twardo przy swoim. Napastnik najpewniej wtedy cofnie się, a jeżeli uderzy— będzie to nieomylnym znakiem, że i takby wcześniej czy później sięgnął po wszystko, lepiej więc walczyć w warunkach korzystniejszych, przed dokonaniem małych kapitulacyjek wstępnych.

WIKTOR GŁOSZ.

Z almanacha wschodu najbliższego

Sprawy i dzieje Białorusinów w specjalnym numerze „Sygnałów"

Z uznaniem należy powitać inicjatywę lwowskiego dwutygodnika literackiego „Sygnały" wydania specjalnego numeru białoruskiego. Redakcja tłumaczy nam tę inicjatywę w krótkim wstępie, przeciętym białą plamą znanego typu.

Czytamy w nim:

Wolności i niepodległości kraju przeciw napaści Hitlera bronić będą nie tylko Polacy, ale wszystkie narody zamieszkałe na ziemiach Rzeczypospolitej. Nasza sprawa będzie także ich sprawą...

...Numer białoruski „Sygnałów" jest próbą zapoznania się ze sprawami tego bliskiego nam narodu.

Nie wszystkie sprawy zostały tu omówione. Nie pozwalał na to przede wszystkim brak miejsca(!).

Prawdopodobnie w imię owego „przede wszystkim" na treść numeru złożyły się wyłącznie artykuły omawiające zagadnienia kulturalne i historyczne ludu białoruskiego, choć redakcja zapowiada w przyszłości artykuły omawiające „aktualne kwestie polityczne, społeczne i gospodarcze narodu białoruskiego".

Białoruski numer „Sygnałów", wydany w znacznie zwiększonej objętości jest małą encyklopedią wiadomości o tym narodzie zamieszkującym dużą część Polski. Artykuły pisane przez najwybitniejszych pisarzy, działaczy i uczonych białoruskich informują wszechstronnie o życiu, kulturze, literaturze, sztuce, teatrze, języku, historii i obecnym położeniu narodu białoruskiego.

BIAŁORUSINI — JAKO TYP.

Psychiczny typ Białorusina omawia dr. *St. Hrynkiewicz*. Od szablonowego obrazu, urabianego w pojęciach ogółu:

„blondyn... koniecznie w białej koszuli, wypuszczonej na spodnie, z płóciennym paskiem wzorzystym i w łapciach. Siedzi nad strumyczkiem z fujareczką w ręku. Obok stado łagodnych zwierzątek"

prowadzi nas dr. Hrynkiewiecz do źródeł psychiki Białorusina:

[illegible] geograficzno - klimatyczne wpływały na ukształtowanie się właściwości psychicznych mieszkańców białoruskich księstw — smoleńskiego, połockiego, turowo-pińskiego i in. Chociaż porozrzucane między błotami, w lasach trudno dostępnych, plemiona Krywiczan, Drychowiczów, Radzimiczów, Siewieran już w IX w. posiadają wspólny język i wspólne obyczaje. Plemiona te nie posiadają jakby wyraźniejszych granic, ale błota i lasy stanowi[illegible] do bliższego [illegible] mi z zachodu [illegible]

Otóż to odosobnienie wywarło znaczny wpływ na psychikę. Wyrosła z tego niechęć, obawa przed „nowinkami", niechęć bierna raczej.

Położenie geograficzne wytworzyło inną cechę, również niezmiernie charakterystyczną: [illegible] kojowe. W surowych warunkach klimatycznych przede wszystkim praca była wyrazem walki o byt. Ludy, z których ukształtował [illegible] później naród białoruski, nie walczyły z sąsiadami tyle co [illegible] porozumienia wewnętrzne i między poszczególnemi włościami załatwiano w sposób domowy, na zgromadzeniach ludowych (wiecach). Instytucja wieców szczególnie długo istniała na terenach białoruskich.

Niewątpliwie, jako skutek położenia geograficznego stwierdzić możemy inną zasadniczą właściwość psychiki ogólno - narodowej — wahanie się między Wschodem i Zachodem.

...Ostatecznie naród białoruski zostaje zredukowany do jednej warstwy włościańskiej...

PIEŚŃ LUDOWA BIAŁORUSKA

Pomnikiem kultury ludu, źródłem niewyczerpanym wiadomości o nim jest jego literatura, której początki zawsze sięgają pieśni ludowej. O białoruskiej pieśni ludowej pisze *Grzegorz Szyrma* obszerny, obfity w cytaty artykuł. Zauważa on, że:

Naród białoruski jest jednem z największych „zagłębi pieśniowych" muzyki ludowej w Europie. Mimo [illegible] warunków życia kulturalnego narodu białoruskiego twórczość jego rozchodzi się daleko poza granice kraju...

Miękki, serdeczny jest charakter Białorusina. Toteż większość jego melodyj odznacza się osobliwą zadumą nad życiem i dolą. Smutek, przeciągłość, a czasem żartobliwość — wszystko to w głębokiem ujęciu ujawnia się w melodiach białoruskich [illegible]

[illegible] na weselu wpadnie do ucha taki śpiew, że ucieka się z chaty, by łzę ukryć przed oczyma ludzkiemi.

Cóż może być piękniejszego od liryzmu „kupalinek", „żniwa", „jesieni", śpiewanych na łące, w lesie i na polu, albo wesołych, radości i słońca pełnych pieśni wielkanocnych...

Wszystkie obrzędowe pieśni Białorusina dadzą się podzielić na trzy duże cykle.

Pierwszy cykl składa się z melodyj, odznaczających się starodawnem pochodzeniem i związanych z okresem najcięższej pracy [illegible] Cykl ten obejmuje okres od [illegible] „Jurauskija" (św. Jerzy), [illegible] „żniwa", „żniwa owsianego" [illegible] leńszczyzna) i „Jesieni" (Polesie).

Drugi cykl stanowią pieśni, związane z zimą i świętami, gdy chłop ma więcej czasu na rozmyślania i wolny od nieprzerwanej pracy, chętnie poddaje się nastrojom. Do tego cyklu należą pieśni: zapustne, filipowskie, śpiewane na „kudzielnicach" (prządki), kaladnyja (kolendy), wieśnianki i wielkanocne.

Trzeci cykl składa się z pieśni weselnych, pieśni z okazji chrzcin i pieśni pogrzebowych.

JĘZYK BIAŁORUSKI.

Od pieśni ludowej — [illegible] języka przechodzimy do historii tego języka. Zbyt obszerny by go tu można streścić, wnikliwy artykuł Jana Stankiewicza pozwala nam zapoznać się z tą sprawą. Dowiadujemy się zeń, że:

Do czasu swego wyodrębnienia się białoruszczyzna była dialektem języka prasłowiańskiego. Już wówczas zajmowała stosunkowo znaczny obszar na terytorium południowem obecnej Białorusi etnograficznej, dochodząc na północy do Smoleńska. Jak wynika ze starych właściwości językowych, wspólnych językowi białoruskiemu i innym językom słowiańskim, dialekt białoruski graniczył w epoce prasłowiańskiej na południu z dialektem ukraińskim, na zachodzie z polskim, na północnym zachodzie — z kaszubskim, na północnym wschodzie zaś — z rosyjskim.

Po usamodzielnieniu się język białoruski był przez długi czas tylko językiem ludowym, t. j. nie posiadał piśmiennictwa. Przyjęcie chrześcijaństwa w końcu X w. nie przyniosło narazie dużo zmian, gdyż językiem literackim był język liturgiczny, cerkiewno-słowiański.

Podłożem dawnego, białoruskiego języka literackiego były gwary [illegible] łudniowo-połockie, będące jednocześnie gwarami wschodniemi w białoruskiem narzeczu środkowem. Są to obecnie gwary powiatu dziśnieńskiego, brasławskiego, lepelskiego, drywieńskiego, częściowo połockiego, sieńskiego, orszańskiego i in.

Starobiałoruski język literacki był państwowym w Wielkim Księstwie Litewskiem do końca XVII w. (do roku 1697), literackim [illegible] pozostał także w stuleciu XVIII. Ale upadek jego rozpoczął się już w końcu VXI w.

Obszernie omawia Stankiewicz owe wpływy sąsiednich języków skażające język białoruski, nazywając je „stratami poziomymi".

Lecz w XVII—XVIII w., a nawet XIX poniósł on również dotkliwe straty „pionowe". Przestała [illegible] wiem mówić najpierw magnaterja białoruska, następnie również wielka szlachta. Przy języku białoruskim pozostało włościaństwo, mieszczaństwo i szlachta zagrodowa; ta szlachta zagrodowa w XIX i XX w. coraz bardziej polonizowała się (szlachta katolicka), bądź rusyfikowała (prawosławna).

...Dopiero w początku XX [illegible] ze wzrostem piśmiennictwa [illegible] skiego powstaje nowy, [illegible] język literacki. Podłożem [illegible] ły się gwary zachodnie [illegible] środkowo - białoruskiego [illegible] pewnych właściwości białoruskich gwar południowo-zachodnich. Podłożem starobiałoruskiego języka literackiego było to samo narzecze środkowe, tylko w swych gwarach wschodnich...

PIERWSZY DRUK.

Pionierem piśmiennictwa białoruskiego był Franciszek Skoryna (1486—1551 r.). Pisze o nim ks. *Adam Stankiewicz:*

[illegible] pierwszy siał ziarno białoruskiej kultury narodowej. Wszak on pierwszy zaczął rozluźniać związek narodu białoruskiego z obcą [illegible] i bezduszną cerkiewno-słowiańszczyzną i skierowywać wzrok jego [illegible] na własny, żywy język ludowy.

[illegible]na, to wielki humanista białoruski. Pierwszy zwrócił uwagę narodu białoruskiego na owe jego „[illegible]ora"; obudzić duszę białoruską i powołać jej siły twórcze do życia, było wszak głównym celem jego pracy. Żył on i pracował dla dobra „ludu pospolitaho".

Białorusini pierwsi pośród narodów wschodniej Europy powzięli plan drukowania własnych książek. Urzeczywistnienia tych naprawdę wielkich i śmiałych zamiarów po[illegible] uczony Białorusin, „w le[illegible] naukach doktor Francisk [illegible]rina iz sławnaho hrada P[illegible]". Wielki entuzjasta sztuki [illegible] skiej, stał się on twórcą i [illegible] cielem druków białoruskich, które przeznaczał, jak sam często [illegible] wiał, „wyrozumienija radi prostych ludiej", „swojej bratii Rusi", „naboiej s tej priczyny, iże mia miłostiwyj Boh s t'oho jazyka na swiet pustił".

W 1517 r. spotykamy Skorynę w Pradze czeskiej, gdzie pracuje n[illegible] przekładem ksiąg biblijnych i n[illegible] ich drukowaniem.

Wydawniczo-drukarska praca Skoryny [illegible] wała od r. 1517 do 1519. Najpierw ukazał się „Psalterz", następnie z[illegible] 22 księgi Starego Testamentu. Księgi [illegible] ły się pod ogólną nazwą: „Biblija ruska wyłożona doktorom Franci[illegible] Polocka, Bohu ko czti i ludiem pospolitym k dobromu pouczeniju".

Przybywszy w 1525 r. do Wilna, Skoryna wydał [illegible] „Apostoł" i „Małaja podorożnaja knižyca". O rozmieszczeniu [illegible] riału w „Apostole" Skoryna [illegible] w przedmowie: „Dokonana jeś[illegible] kniha zowiemaja apostoł, jeże zamykajeć wsobie najpierwiej dieanija apostalskaja. Potom posłanijei świątych apostoł, sobornych siedm". Wileński „Apostoł" Skoryny jest [illegible] szą drukowaną książką na ziemiach białorusko-litewskich i pierwszą [illegible] ogóle na wschodzie Europy.

Drugim drukiem, wydanym przez Skorynę w Wilnie, była „Małaja podorożnaja knižica". Na książkę tę składają się: „Psałtyr, Czasosłowiec, Akafisty i Kanony, Szestodieniec kratkii, Swietci kratkije i poskalija na mnoho leta". Język „Psałterza" prawie niczem się nie różni od języka psałterza praskiego.

DEMOKRACJA NA BAGNACH.

Organizację społeczeństwa białoruskiego w dawnych wiekach obrazują nam fragmenty artykułu *Mikołaja Szkielonka* „Białoruś w świetle historiografii". Dowiadujemy się z nich o swoistej demokracji dawnego ludu białoruskiego. Bo oto:

Wewnętrzne życie białoruskich włości kształtowało się pod przemożnym wpływem wiecza, (wiecu, ra- dy — Red.), w którem brała udział cała wolna ludność. Prerogatywy wiecza były bardzo szerokie. Najsilniejsze były wiecza wielkich miast, jak Połocka, Smoleńska, Mińska, Witebska i in. Wiecze zapraszało księcia i wypędzało go, jeżeli się nie podobał, wypowiadało wojnę i zawierało pokój; było gospodarzem włości. Było ono tak żywotne, że historycy znajdują resztki jego jeszcze w końcu XVIII w. w postaci t. zw. sądów „kopnych". W każdej włości był książę, którego władza ograniczała się głównie do [illegible]nictwa wyprawami wojennemi. Wyprawy z własną drużyną mógł książę przedsiębrać bez zgody wiecza, gdy natomiast wyprawa wymagała zespolenia sił całej włości, konieczna była zgoda wiecza.

...W sensie poltycznym każda włość była całkowicie niezależna od innych. Jednak stosunki handlowe, wspólność pochodzenia, religii, nowej chrześcijańskiej kultury, przede wszystkiem zaś niebezpieczeństwo zewnętrzne pchały poszczególne włości [illegible] ściślejszego zespolenia s[illegible] jeden organizm państwowy.

...Połączenie włości odbywało się na zasadach [illegible]erokiej federacji, które nadawały Wielkiemu Księstwu w okresie jego powstania charakter związku państw, przede wszystkiem dla wspólnej obrony na zewnątrz. Każda włość zachowywała swój ustrój i nawet prawo prowadzenia [illegible]a własną rękę wojen. Dopiero [illegible] okresie panowania Witolda nas[illegible] ściślejsze zespolenie poszczególnych włości, a to dzięki specjalnej polityce tego księcia, polegającej na wyznaczaniu do poszczególnych włości zależnych od siebie namiestników. Jednak zasady szerokiego federalizmu w Wielkim Księstwie Litewskiem pozostały przez cały czas jego istnienia, a „hospodary" księstwa, od czasów Jagiełły będący jednocześnie królami polskimi, pilnie strzegli tych zasad, nie pozwalając na ich naruszenie.

SZTUKA LUDOWA BIAŁORUSINÓW.

Dzisiejsza sztuka ludowa białoruska zamyka się w niewielu dziedzinach. Snycerstwo, ceramika, tkactwo artystyczne, hafciarstwo, koszykarstwo — oto jej działy. Na tematykę tej sztuki wpływ wywarły przede wszystkim warunki geograficzne oraz psychika twórcy — chłopa Białoruskiego. Obszernie omawia te zagadnienia *Władysław Drema*, w dwóch artykułach. Ciekawe są obserwacje jego o wpływach obcych na sztukę białoruską w pierwszym tysiącleciu naszej ery.

Początki sztuki białoruskiej sięgają głębokiej prehistorii. Dowodzą tego znajdywane w wykopaliskach i kurhanach przedmioty artystyczne.

Okres od VI do VIII wieku, zwany jest przez niektórych uczonych okresem litewskim, z tego powodu, [illegible] podłożu kultury plemion [illegible] była osnuta kultura białoruska. Z tego okresu szczególnie ciekawemi i ważnemi zabytkami są t. zw. „białoruskie emalie", rozpowszechnione na całem terytorium Białorusi.

Skandynawsko - wikingowska sztuka wpływała na sztukę białoruską w dość ograniczonym stopniu i to przeważnie swojemi wyrobami artystycznemi użytku wojennego. Nie co większy wpływ miała sztuka bizantyjskiego południa, jednak ten wpływ do XI w. nie sięgał dalej na północ od Kijowa i Czernihowa.

Najważniejszy i najbardziej trwały wpływ na sztukę białoruską miała sztuka syryjsko - perska, której ślady spotyka się już od VI w. Bardzo ważny jest również wpływ sztuki arabsko - syryjskiej: jej okazy znalazły szczególne upodobanie spowodu miękko - dekoracyjnych elementów ornamentu.

Brak miejsca nie pozwala nam zacytować artykułów poświęconych nowej literaturze białoruskiej (Antoni Nowina — „Odrodzenie Literatury białoruskiej"; Jerzy Putrament: „Maksim Tank i poezja białoruska"), teatrowi (Antoni Nowina — „Współczesna dramaturgia biołoruska"; Franciszek Olechnowicz: „U kolebki teatru białoruskiego") oraz muzeum białoruskiemu im. Jana Łuckiewicza (pióra Antoniego Łuckiewicza). Obiecujemy sobie powrócić do nich w ramach możliwości.

W każdym razie kończąc ten przegląd numeru słusznie pretendującego do nazwy „małej encyklopedii" białoruskiej kultury podkreślamy doniosłość inicjatywy demokratycznego pisma w [illegible] zbliżenia i poznania dziejów i spraw ludu białoruskiego.

(JD.).

Ś. P.

WOJCIECH KORFANTY

doktor nauk technicznych honoris causa Akademii Górniczej w Krakowie, Prezes Zarządu Głównego Stronnictwa Pracy, b. poseł polski do Sejmu Pruskiego i Reichstagu, członek Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej w 1918 r. w Poznaniu, Komisarz plebiscytowy Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Górnym Śląsku, naczelnik powstania śląskiego w 1921 r., b. poseł do Sejmu Śląskiego, b. poseł i senator Rzeczypospolitej Polskiej, b. vice - prezes Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, pierwszy prezes Rady Nadzorczej Spółki Dzierżawnej „Polskie Kopalnie Skarbowe na Śląsku", założyciel Śląskich Zakładów Graficznych i Wydawniczych „Polonia" S. A.

Po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony świętymi Sakramentami zasnął w Panu dnia 17 b. m. przeżywszy lat 66, o czem zawiadamia w głębokim smutku pogrążona

RODZINA

Tabela wygranych

1 dzień ciągnienia 45 Loterii Klasowej

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

200.000 zł. — Nr. 76238
20.000 zł. — 14712 19614 47486 114778 105785
15.000 zł. — [illegible]
10.000 zł. — 117798
5.000 zł. — 11799 22143 60853 65053 85267 114436 123303
2.000 zł. — 51518 54672 85690 89767 92343 131721 136698 144347
1.000 zł. — 24332 36280 52473 73361 60647 64179 76298 79436 95449 109724 116162 144699 152662

WYGRANE PO 500 ZŁ.

1330 405 3537 4257 791 5033 6518 238 7665 8344 983 11256 81 12038 [illegible] 13059 822 14291 487 590 758 931 15819 16095 17111 18919 19191 196 21085 886 22267 6700 23040 197 [illegible] 24831 25844 26577 672 27057 376 476 77 969 28241 50 29586 31673 708 32939 33379 36489 37210 38115 39853 40 928 43215 331 44595 45610 918 46105 489 47826 48910 49454 50421 52328 917 53077 967 54587 56445 988 57896 58064 59059 60096 117 726 61088 639 63050 247 340 64015 65468 69992 70457 71237 326 72583 797 73144 74424 73

75053 360 707 76128 907 77151 378 79113 80581 677 81412 931 82658 83055 770 84451 86316 490 744 87599 623 88944 91919 92046 7849 3560 94128 95104 703 99094 757 100080 340 102111 814 103823 915 104029 52 106647 108356 788 109083 172 110527 620 111150 782 112179 113245 114107 203 78 536 115217 866 116470 96 117500 118216 120194 254 789 122417 772 123138 126106 127253 78 130050 217 421 735 132404 133956 135489 136235 74 137680 141840 57 144809 145774 862 147101 148162 727 150328 408 678 151364 153842 154208 155523 827 156121 511 157700 158324 733 159821 56 907 161878 162328 824 92 163775.

Po Zł. 62.50

654 719 26 1027 178 91 379 451 719 78 2081 109 83 404 588 3083 295 332 500 719 4033 534 654 5213 671 737 40 857 900 6232 303 444 51 565 600 701 38 66 850 7249 367 401 671 772 8256 929 9162 242 742 843 921 10243 64 902 11030 140 407 48 764 924 12380 453 912 13164 308 592 95 835 64 917 95 14186 310 97 899 973 15209 390 465 540 800 16202 422 504 30 634 783 17359 18280 749 891 19086 115 239 414 81 20300 19 439 72 944 21181 22008 41 299 803 64 465 74 709 887 967 23199 313 477 910 24675 926 25188 369 741 26021 47 174 312 28 540 906 68 27133 41 219 588 808 28108 21 [illegible] 99 458 566 716 891 968 29512 [illegible] 184 548 52 721 976 31030 74 961 32114 25 474 85 33533 34888 933 35295 55 684 36265 808 49 943 37080 229 674 946 52 38016 24 470 658 611 818 39076 179 242 71 445 611 872 40422 45 47 688 41717 984 42067 89 261 683 989 43051 157 394 861 44252 790 824 66 45080 100 91 288 381 474 504 818 46233 373 592 730 92 47585 962 48068 118 372 790 51059 286 52117 231 501 53045 134 315 95 412 546 65 818 54030 99 204 300 469 689 843 51 55079 453 72 590 775 56282 327 505 36 798 874 957 57338 673 805 12 58175 204 490 96 677 994 59546 678 767 859 60339 443 718 874 919 61543 781 878 907 14 62612 39 860 63183 333 55 604 42 64372 67 82 88 449 521 876 66139 506 66 601 16 995 67139 216 414 531 984 68098 313 435 656 711 838 66 71 924 96 69061 119 329 70 336 50 65 71185 234 310 445 598 648 795 855 986 72024 123 203 53 452 890 73114 952 53 74002 393 515 854

75396 528 970 76486 500 654 844 969 77606 774 79029 179 218 54 97 394 97 648 871 928 80059 62 258 81285 363 585 074 82084 494 590 832 83152 84043 270 377 401 907 729 47 92 975 87 85063 222 547 618 89 851 54 62 86081 301 19 83 93 696 928 87000 128 254 93 313 498 8154 223 574 637 852 97 89132 280 86 374 83 886 952 98 90079 192 94 262 435 73 509 32 38 729 874 88 91158 607 35 776 92162 692 763 852 973 81 93056 87 140 691 94085 429 69 616 46 703 95222 51 522 67 982 96017 26 332 99 97403 976 98244 [illegible] 922 99562 616 807 88 911.

100250 386 101010 163 933 36 102085 488 628 64 103233 837 104112 288 536 763 105223 483 106379 83 511 639 991 107127 108512 821 74 961 109174 273 370 842 110037 384 467 83 617 796 111522 716 38 829 112214 21 455 527 34 698 705 918 54 75 113095 [illegible]71 753 114196 262 309 68 620 23 84 899 909 115361 498 918 116137 [illegible]85 436 55 606 879 930 117220 334 [illegible] 99 617 118163 448 86 620 960 119035 126 310 411 568 841 120178 445 503 646 790 958 121152 204 [illegible] 64 461 75 90 122218 385 644 [illegible] 83 868 123107 245 75 94 525 829 728 124482 898 125103 563 [illegible] 126301 38 88 422 127022 238 [illegible] 609 849 57 128789 129281 311 [illegible] 724 130065 505 78 629 893 951 131576 702 862 132192 362 626 922 133198 291 652 670 931 99 134018 295 345 468 99 771 959 135165 136044 239 338 475 918 137737 138334 958 139171 210 98 533 744 140161 339 619 862 938 141378 834 142219 143136 94 543 752 144349 [illegible]62 79 145390 408 566 146775 147874 984 86 625 925 74 148313 493 592 149650 84 150236 319 87 766 868 [illegible] 151057 391 761 921 152220 288 [illegible] 756 887 153080 96 186 235 521 [illegible] 154004 156 529 156306 910 157135 92 558 93 611 158755 830 938 159232 58 622 873 160084 96 299 [illegible] 609 35 726 161092 116345 705

[illegible]

III ciągnienie

WYGRANE PO 500 ZŁ.

312 790 925 2278 3081 4738 5417 6421 684 990 95 7341 8471 11825 12015 13587 15730 17446 18133 884 968 19230 21191 22370 473 588 23280 24816 992 25171 616 26900 28028 191 327 401 29297 30 630 770 31907 32077 470 34159 542 35243 36258 935 41471 43854 44069 45495 46918 47495 48492 4943 50747 51103 52526 835 94 999 53017 849 54280 416 55631 872 59342 924 60413 970 61505 63931 66956 68004 71071 941 72 376 428 73943 74138

75059 76600 77868 78247 79759 80591 871 95 83070 84309 740 87189 253 301 88776 90 89617 90560 91178 559 92027 595 93023 956 95666 97857 98146 397 763 99553 797 100116 101666 106654 107075 108078 109235 110806 113945 95 114549 759 116037 117796 118747 119007 [illegible] 123524 124521 125035 185 127490 130326 131552 633 902 134311 668 135012 136096 954 64 137913 140921 141391 904 142517 146093 147745 148356 150198 557 152683 155826 156855 950 157717 158857 162876 163162 164169 636.

Po Zł. 62.50

76 80 154 [illegible] 99 1074 373 544 777 817 2020 284 459 738 851 927 39 57 [illegible] 324 515 745 34 4021 587 683 802 987 5069 305 36 618 689 6292 317 67 464 997 7052 176 202 350 446 739 8927 46 55 9427 48 10238 767 919 11338 496 547 882 12705 946 13103 42 283 365 410 52 624 14352 627 46 741 838 15733 16357 441 76 962 17714 72 919 18263 352 624 733 886 964 19230 429 20 102 9 88 360 552 99 623 27 856 21560 22081 99 179 855 89 930 23170 208 34 391 406 600 877 24263 646 25028 221 582 718 25 893 989 26405 77 534 28941 29036 135 26 219 812 [illegible] 30091 249 302 735 31415 580 32134 512 679 854 33031 475 596 [illegible] 864 93 34189 331 36 81 701 35 35133 21 591 401 553 796 978 36187 376 857 85 971 37675 38085 39723 88 805 917 93 40284 399 727 864 41146 512 [illegible] 905 42317 670 43007 44690 726 45302 555 812 44085 157 272 569 756 966 47068 115 73 92 334 63 168 92 555 833 95 48098 276 414 728 75 [illegible]096 205 446 75 577

75244 319 456 502 719 65 76682 798 77002 404 40 78184 276 607 [illegible] 976 79406 80117 81137 245 420 648 737 41 982 82209 328 83209 66 84113 813 60 85127 86517 69 789 813 982 8752 43 821 88757 927 89197 519 759 90160 203 363 551 681 91040 255 503 92363 772 93029 155 62664 94 284 94 401 757 66 952253 06 785 96455 646 97718 997 98444 505 752 99069 421 578 641 940.

100046 400 759 908 23 101184 382 635 67 963 102138 491 507 603 103158 73 77 493 104020 284 455 105893 106056 150 219 995 107606 718 53 708651 109130 646 945 110309 485 111130 74 777 908 112337 43 798 864 113074 537 114000 101 16 273 347 693 115018 751 981 86 116159 287 301 72 637 87 880 117050 533 676 931 118059 130 196 702 119083 248 327 74 445 579 120038 629 77 819 121090 320 77 1220311 29 286 527 51 794 123727 871 78 919 124323 [illegible] 125773 994 126089 283 412 601 127456 943 128098 415 506 129277 564 919 130224 362 547 131087 210 559 710 95 132102 317 59 133171 531 941 134292 333 622 35700 136009 42 226 454 137533 [illegible] 138141 416 585 863 956 139925 140671 141712 142055 [illegible] 143292 372 532 628 944 144416 516 765 900 145199 383 642 46129 46 430 147236 542 658 148198 393 551 19587.

150164 65 357 475 516 55 672 754 151635 152281 336 459 949 153233 72 461 154293 300 540 656 772 155194 428 501 156143 157581 [illegible] 782 85 158447 582 950 159298 [illegible] 160527 161114 739 889 162024 163055 188 676 164676 873 986

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

75.000 zł. na nr. nr. 17652 135637
20.000 zł. na ur. nr. 14052 130989.
15.000 zł. na ur. nr. 10153 90140 151930
10.000 zł. na nr. nr. 45365 81295 81818 101759 113264 120934 137242 143567.
5.000 zł. na nr. nr. 44903 65314 69984 72000 89924 93361 99778 109477 127251 157370 164346.
2.000 zł. na nr. nr. 14492 28698 28698 39425 48548 52997 57123 641401 72331 86048 90975 92248 92248 92890 95957 102368 112669 164577.
1.000 zł. na nr. nr. 7452 58512 64407 778 75 94803 114367 117820 118691 118859 122485 128791 132453 159098.

WYGRANE PO 500 ZŁ.

92 752 806 3976 4246 95 491 788 5206 6497 10109 212 910 12094 822 13613 988 14936 16029 698 17805 19325 811 21013 147 99 834 22142 293 23445 356 500 24749 847 26225 614 29454 30 294 903 31787 33079 34558 973 35453 37225 499 571 39069 40047 714 41404 42475 43310 867 45501 46734 49061 316 584 50721 53096 214 403 763 889 54073 369 572 797 55022 528 820 56896 57250 730 59772 62813 64762 65 297 835 66244 67716 68438 69362 72757 74449.

76780 79524 81668 82894 83133 84158 85025 176 372 86359 87547 88278 844 89805 90005 91538 [illegible]

Wiadomości z całej Polski

SKAZANIE MŁODOCIANEGO ZABÓJCY

Przed Sądem Okręgowym w Radomiu stanął 17-letni Piotr Kowalczyk, oskarżony o zamordowanie swego ojczyma, 23-letniego Stanisława Marczaka. Tłem morderstwa była nienawiść chłopaka do swego młodego ojczyma, który ożeniwszy się dla gospodarstwa, posiadanego przez wdowę, maltretował po ślubie swą żonę oraz stającego w jej obronie syna. Pewnej nocy pasierb uzbrojony w kij napadł na ojczyma i skatował go w tak bestialski sposób, że zmarł on w kilka godzin po pobiciu.

Sąd Okręgowy skazał młodocianego zabójcę na 6 lat ciężkiego więzienia i 10 lat pozbawienia praw obywatelskich.

KATASTROFY GÓRNICZE

Na kopalni „Dębieńsko" w Rybniku zawalił się strop węglowy na przestrzeni kilkunastu metrów, wskutek czego 15 górników odciętych zostało od powierzchni. Wszczęto natychmiast akcję ratunkową, w której również udział wzięły drużyny górnicze z okolicznych kopalń. Po dwóch godzinach uratowano wszystkich 15 robotników. Wyszli oni z wypadku cało, paru doznało tylko nieznacznych obrażeń.

STRASZNY WYPADEK PODCZAS MŁÓCKI

W Goninie pod Łańcutem podczas młócenia zboża w młocarni, poruszanej motorem spalinowym u Michała Bercza, rozerwał się bęben maszyny. Odłamek jego uderzył w głowę robotnika Antoniego Letkiego z Węglisk pow. Łańcut, który zajęty był nakładaniem zboża. Siła uderzenia była tak wielka, że robotnik mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej zmarł po upływie kilku godzin.

W podziemiach kop. „Emma" w Radlinie nastąpił silny wstrząs tektoniczny, który spowodował oberwanie się węgla. Pod zwałami znaleźli się dwaj górnicy Paweł Myśliwiec i Paweł Sachs, obydwaj z Radlina. Obydwu górników wydobyto żywych, jednakże doznali oni poważnych obrażeń wewnętrznych. Rannych górników umieszczono w tamtejszym szpitalu Spółki Brackiej i jak stwierdzili lekarze życiu ich nie zagraża żadne niebezpieczeństwo.

Z PIJACKĄ FANTAZJĄ PO ŚMIERĆ

Mrożący krew w żyłach wypadek wydarzył się w Nowej Wsi (G. Śląsk). Na stacji stał pociąg osobowy, który miał za chwilę ruszyć w dalszą drogę, to też zapora na przejeździe przez ul. 3-go Maja (około 100 m. od dworca) była zamknięta. Nagle od strony Halenby nadjechał z szaloną szybkością motocykl, który całym pędem wjechał na szlaban żelazny.

Siłą zderzenia z siodeł wylecieli w powietrze: kierowca 30-letni Jan Czechowski z Bykowiny i pasażer 21-letni Gerhard Błaszczyk z Nowej Wsi. Zatoczywszy olbrzymi łuk w powietrzu obaj runęli na tor kolejowy, ponosząc śmierć na miejscu.

Jak zdołał stwierdzić przybyły na miejsce wypadku lekarz, obydwaj motocykliści byli kompletnie pijani. Zwłoki ich złożono w miejscowej kostnicy szpitala hutniczego.

„Ciułacz" bilonu za kratkami

W Szopienicach aresztowano emerytowanego werkmistrza, właściciela domu Józefa Sosnę (Rejtana 21). Aresztowanie to wywołało w Szopienicach wielką sensację, gdyż Sosna jest tam znaną osobistością.

Powodem aresztowania Sosny była wiadomość o gromadzeniu przez niego monet srebrnych, które w ostatnim czasie systematycznie zbierał. Przeprowadzono w jego mieszkaniu rewizję, która wykazała, że otrzymane przez policję wiadomości są zupełnie wiarygodne. Znaleziono bowiem 745 zł. w monetach srebrnych.

„Ciułacza" przekazano prokuraturze.

93568 94408 96583 873 98052 71 99 931 100018 814 101177 912 105221 106805 77 954 107377 108771 835 111173 295 917 112828 23 113984 116498 117086 686 992 118743 119377 965 120460 519 28 910 121498 123045 125995 126299 129345 130809 131016 132132 133527 134256 525 952 135220 506 136247 137195 138531 839 139962 141889 143010 188 144225 526 29 146514 147491 997 148750 150894 15118 153031 154563 616 777 156815 157033 803 159977 160100 164150 532

97 779 801 46 66166 428 67127 852 70 68257 348 492 707 42 69636 763 851 70538 648 854 71250 72170 219 591 73478 579 640 966 74186 225 75003 306 438 41 603 78 739 812 76138 386 480 867 77132 516 745 78098 79114 36 205 80013 16 207 80 544 630 896 81484 523 82051 212 48 92 325 32 86 851 958 83287 313 60 549 609 26 84 828 46 80 907 84311 521 625 741 43 65 883 85205 68 87 605 96 994 95 86046 227 50 424 881 87129 268 613 735 907 88666 89317 441 512 63 985 90152

PO 62,50 ZŁ.

Po Zł. 62.50

420 546 802 1567 887 991 2007 3 200 3 634 4246 326 75 725 5375 579 780 963 6252 353 7 721 847 967 97 8143 274 9189 276 300 754 912 1390 10041 119 262 316 850 988 94 11242 365 460 76 601 87 679 810 12509 13151 74 293 492 628 967 14187 554 752 892 15169 580 16145 17243 52 77 375 411 58 18165 222 92 489 651 835 910 19359 785 21787 803 22205 96 332 412 23030 423 725 24071 284 79 376 466 88 739 924 25036 90 148 180 26204 431 699 797 27516 28857 28018 175 291 870 29260 871 423 906 8582 4 30049 66 310 437 31916 32445 619 975 33105 86 327 494 753 34024 190 263 657 781 35054 98 912 36071 234 301 427 548 612 903 37158 85 708 38042 328 70 548 978 87 390471 05 663 40077 345 531 643 78 929 36 41007 283 75 305 463 44474 80 547 844 45236 357 717 941 46221 41 68 45 79 562 807 58 976 7044 1708 94 695 745 48702 870 976 49030 302 423 91 592 50802 51222 406 9485 52089 170 601 637 606 988 53 206 301 447 552 655 712 54609 80 882 55338 454 58 87 627 35 57 95 56068 108 72 221 328 452 509 57321 432 711 68434 622 761 69 59538 614 44 79 979 91 60042 743 63 296 301 526 846 977 61408 602 7009 37 62482 58 556 86 684 879 440 63487 640 64111 29 59 263 675 712 837 90 65026 534 617

91001 15 117 279 98 327 92001 24 647 93117 885 982 94093 131 38 95090 330 714 23 958 96063 347 69 411 646 922 98348 486 543 679 99958 100234 405 44 593 732 821 101036 98 139 65 102483 837 73 103418 624 702 992 104118 105460 659 768 303 25 106244 339 414 643 59 87 849 107037 188 489 572 668 959 108026 604 792 935 109501 110006 255 111811 29 87 112073 376 571 763 906 113046 175 114036 79 139 426 734 978 115394 650 116072 93 168 529 79 611 702 117401 58 61 118597 119538 786 120733 63 853 121690 807 122395 83 471 513 90 123185 556 883 949 124036 130 331 785 945 125258 685 126015 430 598 619 74 759 977 94 127561 973 128055 386 414 674 129002 223 379 803 130184 287 559 131140 85 534 132291 372 634 78 762 812 133051 558 134074 723 135347 636 136535 613 52 816 137226 810 138135 47 512 734 139057 535 755 69 140324 459 627 65 820 141182 351 87 731 142490 688 143556 735 144313 42 145488 551 748 938 146017 508 932 147009 109 13 148671 149149 661 874 150166 265 550 151491 612 46 152258 28 486 961 153140 430 571 695 814 25 982 154989 155003 45 345 89 536 38 156226 60 711 96 990 157078 211 367 760 849 158343 64 872 95 934 159045 48 90 103 738 846 160207 33 467 161437 81 983 162418 163362 422 842 164318 41 415 75 651 810 51 944 61

WIADOMOŚCI SPORTOWE

PIŁKA NOŻNA

POLSKA — WĘGRY W PIŁCE NOŻNEJ.

Po okresie dłuższej przerwy w sezonie piłkarskim, wypełnionym pracą treningową pod kierunkiem angielskiego trenera Alexa Jamesa, piłkarstwo nasze wchodzi znów w okres poważnych spotkań międzypaństwowych. Przeciwnikami naszymi wkrótce będą: Węgry, Bulgarzy, Jugosłowianie, Rumuni, Finnowie, Litwini i Łotysze.

Tę bogatą serję spotkań otworzy mecz Polska — Węgry, który rozegrany zostanie w dniu 27 bm. na stadionie Wojska Polskiego w Warszawie. Przeciwnik nasz jest wicemistrzem świata, Węgrzy bowiem ulegli w finale (w Paryżu) Włochom, wyeliminowawszy przed tym Szwecję i Szwajcarię.

Do Warszawy przyjedzie zespół najlepszych zawodowców, jak wynika bowiem z obszernego programu przygotowawczego, Węgrom specjalnie zależy na wyniku i na zrobieniu w Polsce dobrego wrażenia.

WARSZAWIANKA WYGRYWA W PRUSZKOWIE.

Drużyna ligowa Warszawianki gościła w Pruszkowie, gdzie pokonała tamtejszy Znicz w stosunku 9:6 [illegible]

SPORTY WODNE

TABELA PUNKTACYJNA KLUBÓW WIOŚLARSKICH.

Po wioślarskich mistrzostwach Polski tabela punktacyjna klubów wioślarskich przedstawia się następująco:

kluby męskie — 1) AZS Kraków 341, 5 pkt., 2) AZS Poznań 252 pkt., 3) AZS Warszawa 247 pkt., 4) Smigły Wilno 197 pkt. 5) Kolejowy KW. Bygoszcz 195.5, 6) Wisła Grudziądz 154, 7) PKS Bydgoszcz 151.5, 8) TW Płock 117, 9) KW. Gdański 05.5, 10) Oficerski Yacht Klub Warszawa 98 pkt., 11) Bydgoskie TW 88 pkt., 12) Wisła Warszawa 71 pkt. i t. d.

kluby kobiece — 1) Wisła Grudziądz 54 pkt., 2) Warszawski KW oraz AZS Wilno po 45 pkt., 4) Bydgoski KW. 43 pkt., 5) TW Kalisz 27.5 pkt.

TENIS

AUSTRALIA — KUBA 5:0.

W Seabright (stan New Jersey) zakończone zostało spotkanie tenisowe o puchar Davisa w strefie amerykańskiej pomiędzy reprezentacjami Australii i Kuby.

Zwyciężyła drużyna australijska w stosunku 5:0.

LEKKOATLETYKA

PIERWSZY START LEKKOATLETÓW AMERYKAŃSKICH W EUROPIE.

W Zurychu startowali w poniedziałek, w obecności 10.000 widzów lekkoatleci amerykańscy, wywalczając większość zwycięstw w rozegranych konkurencjach.

Ciekawsze wyniki notujemy:

100 m. — Anglik Helmes i Amerykanin Jeffrey w czasie 10,5 sek.

200 m. — Jeffrey 21,2 sek.

400 m. — Pennington (Ang.) 47,9 sek.

1500 m. — Pell (Ang.) 3:54,1 min.

800 m. — Brown (Ang.) 1:54,8 min.

Amerykanin Watson odniósł trzy zwycięstwa w kuli — 15,69 mtr., w dysku — 48,70 mtr. i w skoku wdal — 735 cmt.

W skoku o tyczce zwyciężył amerykanin Varoff wynikiem 427 cmt.

Echa tragedii na Świnicy

Piorun spędził lawinę

W środę wróciła do Zakopanego ekspedycja tatrzańskiego ochotniczego pogotowia ratunkowego, która zniosła ze Swinicy zwłoki ofiar wtorkowej katastrofy: Henryka Jassa i Chutki Rottenberg.

Z pośród sześciu osób przewiezionych do szpitala, zmarł 19-letni Szlama Diamant. W ciężkim stanie znajduje się jeszcze jeden z rannych, którego nazwiska na razie nie ustalono. Stan innych t. j. Józefa Rakocza, Józefa Schwartza i Borensteina nie budzi obaw.

W wycieczce, która zaskoczyła pod szczytem Świnicy burza z piorunami, brało udział ponad 60 osób z obozu żydowskiej młodzieży skautowej w Pańskiej koło Bukowiny Tatrzańskiej.

W odległości ok. 80 m. poniżej szczytu Świnicy, gdy wycieczka podchodziła wąskim żlebem południową ścianą od przełęczy Świnicy — bardzo silny piorun uderzył w skały powyżej idących w następstwie zaś spowodował oberwanie się lawiny głazów, której część spadła na uczestników wycieczki.

Autobus runął w przepaść

Straszna katastrofa w Żabiem

Autobus wycieczkowy, wiozący 17 letników uczestników wycieczki Polskiego Tow. Tatrzańskiego z Jaremcza do Burkutu, na przedmieściu Żabiego, uległ strasznej katastrofie. W chwili, gdy wóz piął się w górę, hamulce odmówiły posłuszeństwa i autobus zaczął się staczać w tył, wyłamał barierę przydrożną i z 12-metrowej wysokości spadł do rowu. 13 osób zostało kontuzjowanych, z czego 6 odniosło ciężkie rany. Tylko 4 osoby wyszły bez szwanku. Szofer Klar niósł pomoc rannym, póki nie stracił przytomności z powodu ran odniesionych w głowę. Znajdujące się w pobliżu samochody zabrały rannych do Żabiego.

Część rannych umieszczono w szpitalu w Żabiem, drugą część w Kosowie Huculskim. Ciężko kontuzjowanych odwieziono do szpitala powszechnego w Kołomyji. Wóz uległ poważnym uszkodzeniom.

Radio warszawskie

PIĄTEK, 18 sierpnia

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.35 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka (płyty). 8.15 „Jak ukryć zdobyty skarb" — audycja. 11.57 Sygnał czasu i hejnał. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Przerwa. 14.45 Bohaterowie przestworzy: „Lot nad oceanem" — pogadanka. 15.00 Koncert popularny w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Dziennik popołudniowy. 16.10 Pogadanka aktualna. 16.20 Recital organowy Jana Kucharskiego. Transmisja z Warszawskiego Konserwatorium. 16.45 Rozmowa z chorymi. 17.00 Muzyka do tańca (płyty). 18.00 Recital śpiewaczy Anieli Szlemińskiej. 18.25 Kwartety Beethovena: Kwartet smyczkowy Es-dur op. 74. 19.00 „Kipling, poeta brytyjskiego imperium" — szkic. 19.20 „Stany Zjednoczone jako teren polskiej ekspansji kulturalnej" — pogadanka. 19.30 „Przy wieczerzy". 20.25 Audycja dla wsi. 20.40 Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny. 21.00 „Ilustracje muzyczne do utworów scenicznych". 22.20 „Humanizm literatury francuskiej" — szkic literacki. 22.40 Recital skrzypcowy Zdzisława Ronera. 23.00 Ostatnie wiadomości Dziennika wieczornego. 23.05 Wiadomości w języku niemieckim. 23.13 Wiadomości w języku węgierskim.

WARSZAWA II. 13.00 Muzyka lekka (płyty). 14.00 Parę informacji. Program. 14.15 Piotr Czajkowski: Trio a-moll, op. 50 (płyty). 15.02 Duety i arie operowe. 15.30 Muzyka obiadowa w wykonaniu ork. Feliksa Rybickiego. 16.30 Stylizowane tańce na instrumenty solowe (płyty). 17.05 Życie kulturalne stolicy. 17.15 Rezerwa. 17.25 Muzyka dawna. Georg Friedrich Haendel (płyty). 18.00 Przerwa. 21.05 Daniel Franciszek Auber: Uwertura do op. „Zanetta". 21.15 O hormonach nieodzownych w życiu — odczyt. 21.35 Muzyka baletowa (płyty). 23.00 Muzyka do tańca z płyt.

SOBOTA, 19 sierpnia

6.30 Pieśń. 6.35 Gimnastyka. 6.50 Muz. (płyty). 7.00 Dziennik. 7.15 Muz. (płyty). 8.15 „Na odpuście w Trokach" — montaż dźwiękowy w oprac. Tadeusza Łopalewskiego (z Wilna). 12. Hejnał. 12.03 Aud. południowa. 14.45 Aud. dla dzieci: „Koszałki opałki z radiowej kobiałki" — 15.15 Muz. popularna. 15.45 Reportaż dźwiękowy z V Targów Północnych w Wilnie. 16.00 Dziennik i pog. akt. (z Wilna). 16.20 Utwory fortep. w wyk. Władysława Kędry (z Łodzi). 16.45 Kronika wydarzeń w technice. 17.00 Muzyka do tańca z dancingu. 18.00 Koncert popularny z Poznania. 19.00 „Przez siedem mórz do siedmiu wzgórz" — wesoła powieść radiowa. 19.30 Aud. dla Polaków za granicą. 20.00 Melodie ziemi polskiej. 20.25 Audycja dla wsi. 20.40 Aud. inform. 20.57 Koncert z Brukseli. 23.00 Ost. dziennik. 23.05 Wiad. w jęz. włoskim i angielskim. 23.20 Muzyka do tańca.

WARSZAWA II. 13.00 Koncert rozrywkowy ze Lwowa. 14.00 Parę inform. Wiad. sport. Program. 14.15 Beethoven. Koncert fortepianowy. 14.55 Koncert solistów: Irena Gadejska — sopran, Janina Skomorowska — skrzypce. 15.30 Muz. obiadowa. 16.30 Tematy hiszpańskie (płyty). 17.05 Życie kulturalne stolicy. 17.15 Jules Massenet (płyty). 21.05 Muz. lekka i tan. (płyty). 23.00 Fryderyk Chopin (płyty). 23.30 Recital skrzypcowy [illegible]

W niedzielę dnia 20 b. m. odbędzie się zbiórka na Kolonie Rob. Tow. Przyj. Dzieci im. Marka w Krakowie. Każdy, komu leży na sercu ciężka dola dziecka robotniczego nie odmówi datku.

KRONIKA KRAKOWSKA

Sześć tygodni strajku
w piekarni Lowi

Pisaliśmy już o strajku w piekarni Lowi w Krakowie, spowodowanym przez zwolnienie z pracy wszystkich robotników w liczbie 5-ciu.

Robotnicy żądają pozostawienia ich w pracy, ponieważ powód wydalenia ich jest ten, że po wielu latach pracy u Lowi chcieli zakosztować dobrodziejstwa ustawy o czasie pracy, a którego robotnicy piekarni Lowi nie znają, gdyż praca trwała zawsze po 14 i więcej godzin na dobę.

Na konferencji w Inspektoracie Pracy godziła się firma na przyjęcie 3 robotników. Robotnicy odrzucili tę propozycję zgłaszając gotowość dzielenia się pracą z pozostałymi dwoma. Pracodawczyni nie zgodziła się, wobec czego strajk trwa dalej solidarnie, choć robotnicy i ich przedstawiciel związkowy narażeni są na nieustanne szykany.

Firma winna jest robotnikom wiele tysięcy złotych za nieopłacanie wedle cennika i za godziny nadliczbowe w ciągu ostatnich tylko 3 lat, nie mówiąc o latach poprzednich. W Inspekcji Pracy są na to dokumenty.

Ukrócić samowolę!

Robotnice fabryki czekolady „Elita" w Krakowie, otrzymały wezwanie na policję do pierwszej brygady, celem przesłuchania w związku z strajkiem, który trwał 10 dni z powodu przyjmowania no nowych robotnic, podczas gdy stałe robotnice pracują po 3 i 4 dni w tygodniu.

W poniedziałek dnia 14 sierpnia b. r. zgłosiły się zgodnie z wezwaniem, lecz jeden z panów wywiadowców, kórego nazwiska robotnice nie znają, zamiast pzezesłuchania na okoliczność, dla której zostały wezwane, pozwolił sobie wobec kilku robotnic na rzucanie gróźb i obelg pod adresem robotników.

Władze przełożone winny z tego wyciągnąć konsekwencje.

Nowe gmachy uniwersyteckie w Krakowie

Nowy gmach Biblioteki Jagiellońskiej, zapoczątkowuje serię budowli uniwersyteckich w Krakowie. Według przewidzianych projektów Uniwersytet Jagielloński, posiadający szereg swych zakładów w gmachach wynajętych, ma się rozbudować w dwóch dzielnicach: przy ul. Kopernika, gdzie znajdują się szpitale i kliniki, oraz przy Al. A. Mickiewicza w pobliżu nowej Biblioteki Jagiellońskiej na parcelach uniwersyteckich, liczących 12 morgów. Obecnie w stadium budowy jest gmach, w którym znajdą pomieszczenia zakłady: higieny, biologii oraz histologii.

Rozpoczęto również budowę kliniki oto - rhino - laryngologicznej, mieszczącej się dotąd w drewnianych barakach. Klinika obecna ma mieć miejsca dla 60 chorych oraz odpowiednie ambulatorium.

Pod Krakowem w Mydlnikach na wykończeniu jest budowa rybackiej stacji doświadczalnej, prowadzonej przez Zakład Ichtiobiologii i rybactwa. Stacja, znajdująca się na gruntach gospodarstwa doświadczalnego U. J., posiadać ma 96 stawów doświadczalnych, z których 63 jest gotowych, a reszta w budowie.

Wskutek zwiększającej się liczby słuchaczy oraz postępu nauki, wymagającej nowych zakładów doświadczalnych i laboratoriów, zachodzi konieczność wybudowania nowego gmachu, w którym znalazłyby pomieszczenie zakłady chemiczne U. J., dalej szereg zakładów medycyny. Obecnie prowadzone są roboty nad remontem i konserwacją dawnych gmachów. Na razie wykonano przebudowę dachu i tarasu w obserwatorium astronomicznym przy ul. Kopernika, a dawne ambulatorium starej kliniki położniczej przebudowano na pomieszczenie dla zakładów historii medycyny.

Z miasta

POCIĄGI POPULARNE DO RABKI I KATOWIC.

1) Liga Popierania Turystyki — Delegatura w Krakowie organizuje dnia 20 sierpnia b. r. wycieczkę pociągiem popularnym z **Krakowa do Rabki Zdroju** za 5.00 zł. od osoby tam i z powrotem.

Odjazd z Krakowa dnia 20 sierpnia b. r. (niedziela) o godz. 6.50, odjazd z Rabki Zdroju dnia 20 sierpnia b. r. o godz. 18.25.

W programie: Wycieczka w okolice Rabki pod kierownictwem przewodnika. **Zbiórka przed stacją kolejową po przyjeździe pociągu.**

2) Liga Popierania Turystyki — Delegatura w Krakowie organizuje dnia 20 sierpnia r. b. wycieczkę pociągiem poularnym z **Krakowa do Katowic** za 3.00 zł. od osoby tam i z powrotem.

Odjazd z Krakowa dnia 20 sierpnia b. r. o godz. 8.30, odjazd z Katowic dnia 20 sierpnia b. r. o godz. 20.30.

Karty kontrolne (bilety kolejowe) sprzedają: PBP. Orbis Rynek Gł. i Plac Kolejowy, T-wo Wagons Lits Cook oraz kasa osobowa na dworcu kolejowym do dnia 19 sierpnia b. r. godz. 14.

Dyrekcja kolejowa zastrzega sobie prawo odwołania pociągów w razie niedostatecznej ilości zgłoszeń.

ZAPISYWANIE RECEPT PRZEZ LEKARZY DENTYSTÓW

W związku z przysłanym przez min. opieki społecznej pismem Akademii Stomatologicznej w Warszawie w sprawie zapisywania recept przez lekarzy - dentystów, zarząd Najwyższej Izby Lekarskiej w odpowiedzi swojej zaznaczył, że było by wskazane sporządzenie lekopisu specjalnych środków, które mogą być zapisywane przez lekarzy-dentystów.

Jednocześnie zarząd N. I. L. zwrócił uwagę, że wydanie zezwolenia lekarzom-dentystom zapisywania leków bez ograniczeń jest niepożądane ze względu na możliwość szerzenia się partactwa lekarskiego.

AMBULATORIUM DENTYSTYCZNE O. O. BONIFRATRÓW NADAL CZYNNE.

Decyzją lekarza Urzędu Wojewódzkiego zostało w całej pełni uruchomione ambulatorium dentystyczne OO. Bonifratrów. Jak o tym już pisaliśmy, z ambulatorium tego korzystają liczne rzesze biednej ludności nie tylko z Krakowa, ale i z okolicy. Zakaz wyrywania zębów w ambulatorium został cofnięty aż do ostatecznego załatwienia sprawy przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

PRZENOSZENIE BIBLIOTEKI JAGIELL. DO NOWEGO GMACHU

Niebawem zostanie oddany do użytku publiczności nowy gmach Biblioteki Jagiellońskiej. Obecnie odbywa się już przenoszenie zbiorów.

Tragiczna przejażdżka

Szosą obok kopalni „Jan Kanty" przejeżdżał na motocyklu w Jaworznie por. Florian Martini.

Na przejeździe kolejowym motocykl wypadł na konia ciągnącego wózki z piaskiem do kopalni.

Skutki zderzenia były fatalne gdyż wyrzucony z motocykla porucznik doznał wstrząsu mózgu i licznych okaleczeń.

Nieprzytomnego opatrzył dr. O. koński w Niedzieliskach, po czym przewieziony został do szpitala w Krakowie.

Repertuar

MARIA MALICKA ZE SWYM ZESPOŁEM W TEATRZE MIEJSKIM

Dziś w piątek na przedstawieniach po cenach zniżonych, pełna humoru komedia M. Sierra i O. Maura p. t. „Julia kupuje sobie dziecko", którą dzięki świetnemu wykonaniu stale zapełnia widownię po brzegi. Rolę tytułową odtwarza Maria Malicka. Obok świetnej artystki udział biorą: M. Pluciński, J. Nowacki, A. Pomian, H. Modrzewski i in.

Plan przedstawień

Piątek 18.VIII: „Julia kupuje sobie dziecko".

Kina

KINO DOMU ŻOŁNIERZA: „Romanse cygańskie".

ATLANTIC: „Biały murzyn" i „Kapryśna ekspedientka".

ADRIA: „Świat się śmieje".

PROMIEŃ: „Obawa przed skandalem" i „Tajemniczy przeciwnik".

STELLA: „Za zasłoną".

ŚWIT: „Burze nad Bengali".

SCALA: „Blagier".

ŚWIT: „Cienie Paryża" i „Prawo kobiety".

UCIECHA: „Zeznanie szpiega".

WANDA: „Zew pustyni".

Radio krakowskie

PIĄTEK, 18 sierpnia

6.56 Pieśń poranna. 13.00 Płyta za płytą... 13.40 Program. Wiadomości bieżące. 13.50 Płyta za płytą... 17.00 Sonaty skrzypcowe Franciszka Schuberta. 17.30 Muzyka salonowa (płyty). 17.50 Pogadanka „Zwierzęta w roli meteorologów". 20.25 Z boisk i bieżni. 20.35 Wiadomości sportowe.

SOBOTA, 19 sierpnia

6.56 Pieśń poranna. 13.00 Płyta za płytą... 13.40 Program na dziś, wiadomości bieżące i gospodarcze. 13.50 Płyta za płytą... 17.00 Recital śpiewaczy Ireny Lewińskiej, przy fort. Tadeusz Gostomski. 17.40 Z literatury organowej (płyty). 20.25 Pog. akt. 20.35 Lokalne wiad. sportowe. 23.05 Zakończenie audycji.

Ze Śląska

Działacze hitlerowscy uciekają do Niemiec

Brutalne morderstwo, dokonane w Piekarach Śląskich, schwytanie mordercy i złożenie przez niego zeznań, spowodowało, jak wiadomo, szereg zarządzeń władz administracyjnych. Zamknięto lokale Jungdeutsche Partei, oraz opieczętowano lokale niemieckich organizacyj zawodowych, które były w rzeczywistości tylko przybudówkami organizacyj hitlerowskich.

Jak słychać, wielu działaczów hitlerowskich uciekło przez Gdańsk do Niemiec. Wymieniają m. in. byłego kierownika „Affabundu" Peszkiego i innych. Podobno zostali aresztowani znani działacze S.D.A. Jankowski i Hermann. Równocześnie donoszą o zamknięciu biur redakcyjnych organu Młodoniemców „Der Angriff" i lokali na prowincji.

Władze policyjne przeprowadzają obecnie szczegółowe dochodzenia, oraz rewizje, mające ustalić nici, związane z morderstwem w Piekarach.

Chciał w lekki sposób zarobić 1000 zł.
Zarobił na areszt

Przy ul. Mielęckiego 5, w Chorzowie znajduje się skład krawiecki Altera Grausa i Lejzora Silbergera. W poniedziałek po południu Silberger wszczął nagle gwałtowny alarm, gdyż w warsztacie wybuchnął pożar. Na pomoc pośpieszyli sąsiedzi, którzy ogień ugasili jeszcze przed przybyciem straży pożarnej. W jakiś czas po tym Silberger znów począł wzywać pomocy, na co zbiegli się ponownie sąsiedzi, którym Silberger oświadczył, że w czasie gaszenia pożaru zginęło mu 1.100 zł., które znajdowały się w zakładzie krawieckim. Pieniądze były własnością nieobecnego wspólnika, Grausa.

Sprawa zaginięcia pieniędzy oparła się o policję, która wszczęła dochodzenia. Wyniki śledztwa doprowadziły do aresztowania Silbergera, gdyż okazało się, że ten całą historię z pożarem i zginięciem pieniędzy uplanował. Umyślnie podpalił niektóre rzeczy, znajdujące się w warsztacie, polewając je nawet przed tym naftą. Następnie pieniądze sam zabrał, jednak podejrzenie o kradzież chciał zrzucić na tych, którzy ratowali jego dobytek. Perfidna sztuczka nie udała się.

Echa zabójstwa kolejarza

Sąd Okręgowy w Katowicach rozpatrywał sprawę zabójstwa kolejarza, Wiktora Szwedy z Katowic przez miejscową prostytutkę Marię Orzełównę.

W nocy na 16 czerwca br. Szweda podszedł do Orzełówny i wszczął z nią rozprawę, w trakcie której doszło do kłótni. Szweda był pijany i w pewnej chwili pchnął dziewczynę, która w odpowiedzi na to wydobyła z kieszeni płaszcza nóż i uderzyła nim kolejarza prosto w serce. Szweda zdołał ujść jeszcze dwa kroki, po czym padł bez życia na ziemię.

W wyniku rozprawy Sąd skazał Orzełównę na 4 lata więzienia.

Odpokutuje jazdę po pijanemu

W związku z tragicznym wypadkiem samochodowym, jaki wydarzył się w ub. niedzielę po południu na autostradzie pod Katowicami, a w którym poniósł śmierć Ernest Heinkis z Ochojca — dowiadujemy się, że do policji zgłosił się szofer, który prowadził owym samochodem.

Jak wiadomo, kierowca, którym jest Gerhard Szwaron z Katowic (Pawła 8), nie zatrzymując się po wypadku, odjechał w dalszą drogę. Został on obecnie aresztowany, gdyż wszelkie dowody wskazują na to, że jadąc w niedzielę samochodem był kompletnie pijany i tym samym ponosi winę za wypadek i śmierć przechodnia.

Popierajcie prasę socjalistyczną

60 lecie kopalni Siemianowickiej

W bieżącym roku upływa 60 lat od założenia kopalni Siemianowickiej (dawniej szybów Richtera). Szyby kopalni Siemianowickiej powstały w roku 1879. Właściwa budowa szybów Richtera II i III rozpoczęła się w latach 1881 i 1882. Budowa szybu w Bańgowie nastąpiła w roku 1914.

W ciągu 60 lat wydobywano węgiel z szybów kopalni Siemianowickiej. Koszta budowy zostały już dawno spłacone wydobytą produkcją. W ciągu dziesiątek lat płynęły milionowe dochody do rąk właścicieli. Jeżeli się zważy, że okres po latach 1880 był okresem bardzo dobrej koniunktury, to zyski właścicieli akcji musiały być ogromne.

Węgiel, znajdujący się w ziemi, nie kosztował właścicieli kopalni ani grosza. Niemieccy przemysłowcy otrzymali nadania za darmo, a polscy robotnicy musieli wydobywać węgiel, narażać zdrowie i życie, a panowie kapitaliści zbierali łatwe zyski.

Taka jest prawda, płynąca z 60-lecia kopalni Siemianowickiej.

Dobra koniunktura w hucie Piłsudski

Sytuacja w hucie „Piłsudski" i w warsztatach tej huty, podlegających osobnej dyrekcji, nadal jest dobra pod względem zamówień. Niektóre oddziały pracują na trzy zmiany, a więc pełną parą. Szczególnie walcownie mają dużo zamówień. Znajdujące się w ruchu 6 pieców martynowskich nie może podołać wszystkim zamówieniom. Dyrekcja huty przewiduje dalszy napływ zamówień i zastanawia się nad budową dalszych 3 pieców martynowskich. Produkcja wysokich pieców i pieców koksowych idzie w całej pełni na rynek.

Obecnie toczą się rozmowy z poszczególnymi ministrami w sprawie dalszych zamówień, czasu dostawy i sfinansowania zamówień.

Załoga huty „Piłsudski" wynosi obecnie 3,756 robotników i 400 urzędników .

Celem usprawnienia produkcji wysokich pieców, buduje się nowy dźwig, który ma przyśpieszyć wyładowanie rud i załadowanie gotowej surówki.

Również następuje stopniowe unowocześnienie urządzeń poszczególnych walcowni. Inwestycje te były zresztą przewidziane w planie inwestycyjnym „Wspólnoty" na rok 1939. Dotychczas nie przystąpiono jednak do modernizacji kotłowni, koniecznej ze względu na stan obecnych kotłów. Ma to być jedna z głównych inwestycyj W.I.

Stan zatrudnienia w fabryce wagonów jest zadowalający. Po ukończeniu budowy szerokotorowych wozów tramwajowych, przystąpiono do budowy 20 wagonów pulmanowskich. Jak wiadomo, wagony te stalowej konstrukcji, zdały znakomicie egzamin podczas dwuch wielkich katastrof kolejowych w Gdańsku i Pruszkowie pod Warszawą. Wagony te nie zostały podczas katastrofy, dzięki swej konstrukcji, uszkodzone. Załoga w liczbie 440 robotników ma zapewnioną pracę na cały rok.

W innych warsztatach, jak w fabryce resorów i t.d. panuje pełny ruch. Celem przyśpieszenia wykonania zamówień, pracuje się w nadgodzinach (a bezrobotni oczekują na pracę pod bramą!!). W warsztatach budowy mostów zmieniono turnusy. Załoga liczy tu 1,486 robotników i 92 urzędników. I w tych oddziałach przeprowadza się obecnie modernizację urządzeń.

Różne wiadomości

Na granicy pod Kończycami, po stronie niemieckiej zauważono w poniedziałek z chwilą nano w poniedziałek z chwilą nastania ciemności silny ruch. Nasza placówka powiadomiona o tym wzmocniła swoje posterunki. Gdy się w końcu nieco uspokoiło nad granicę nadbiegło kilkunastu Żydów, którzy usiłowali przekroczyć nielegalnie zieloną granicę z Niemiec do Polski. Zostali oni przytrzymani. Jak zeznali, zostali oni nad granicę przywiezieni przez policję niemiecką, która usiłowała ich przepędzić nielegalnie do Polski.

**

W środę po północy przywieziono do szpitala miejskiego poważnie okaleczonego Ryszarda Machlika z Chorzowa (11 listopada 4). Znaleziono go nieprzytomnego na jednej z ulic chorzowskich. Nie wiadomo teraz, czy został przez kogoś pobity, czy też sam się w jakiś sposób pokaleczył. Wyjaśnieniem tego zajęła się policja. Tymczasem Machlik pozostał w szpitalu na leczeniu.

Historie dnia

SAMOBÓJSTWO.

Na Placu Nowy Kleparz znaleziono mężczyznę wijącego się w bólach. Był to 34-letni Jan Szot, robotnik, bez zajęcia, zamieszkały w Tarnowie przy ul. Wójtowicza l. 23. Usiłował on pozbawić się życia, zażywając dawkę lizolu. Przewieziono go do szpitala, a stan jego zdrowia nie budzi obaw.

ZDERZENIE DWÓCH SAMOCHODÓW.

Na ulicy Karmelickiej zderzyły się dwa jadące w przeciwnych kierunkach samochody. Oba samochody zostały uszkodzone, zaś pasażerka jednego z nich p. Nytkowa doznała wstrząsu nerwowego. Wezwano pogotowie ratunkowe, które udzieliło p. Nytkowej pierwszej pomocy, po czym pozostawiło ją opiece domowej.

Radio śląskie

PIĄTEK, 18 sierpnia

5.00 Pieśń poranna (płyta). 5.03 „Dzień dobry". 6.30 Program. 13.45 Wiadomości bieżące. 13.50 Muzyka obiadowa w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Katowickiej. 17.00 Poradnik sportowy dla robotników w „Prace łąkarskie Śląskiej Izby Rolnicej" — koncert popularny. 20.00 Wiadomości w języku słowackim. 20.05 Wiadomości w języku czeskim. 20.15 Wiadomości w języku niemieckim. 20.25 „Prace łąkarskiej Śląskiej Izby Rolniczej" — pogadanka. 20.35 Wiadomości sportowe. 23.05 Wiad. w języku niemieckim z W-wy.

SOBOTA, 19 sierpnia

5.00 Pieśń poranna — płyta. 5.03 „Dzień dobry" — pogodny montaż z płyt. 6.30 Program na dziś. 13.45 Wiadomości bieżące. 13.50 Muz. obiadowa. 17.00 Muzyka do tańca z dancingu „Cafe-Club" z W-wy. 20.00 Wiad. w jęz. słowackim, czeskim, niemieckim. 20.25 Pog. akt. 20.35 Wiad. sportowe. 23.05 Zakończenie programu.

Redaktor MIECZYSŁAW NIEDZIAŁKOWSKI

Odbito w drukarni „Robotnika", Warszawa, ul. Warecka 7.